UN ANY DE COVID-19: IMPACTE LABORAL, ECONÒMIC I SOCIAL

15 de març 2021

Unió General de Treballadors de Catalunya

ÍNDEX

LA IRRUPCIÓ DE LA PANDÈMIA DE COVID-19: CRISI SANITÀRIA, ECONÒMICA, SOCIAL I LABORAL....3
L'ECONOMIA: CAU EL PIB I S'APUGEN ELS PREUS DELS ALIMENTS....6
EL MERCAT DE TREBALL, MÉS PRECARI....8
ELS EXPEDIENTS DE REGULACIÓ TEMPORAL D'OCUPACIÓ (ERTOs)....18
ELS EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'OCUPACIÓ (EROs)....20
LA IRRUPCIÓ DEL TELETREBALL....21
LA BRETXA DIGITAL AL DESCOBERT....24
LA DIGITALITZACIÓ I L'ESCENARI POST COVID-19....25
LA CONTRACTACIÓ PÚBLICA EN TEMPS DE COVID-19....27
LA PROTECCIÓ DE LES PERSONES TREBALLADORES DAVANT DE LA COVID-19. LA PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS....28
COVID-19....30
ESTRATÈGIA DE VACUNACIÓ....34
LA CRISI DE LA COVID-19 AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE....34
LA CRISI DE COVID-19 I EL MEDI AMBIENT: ENCARA HI SOM A TEMPS, ACTUEM!....35
CRISI DE COVID-19 I DIÀLEG SOCIAL A CATALUNYA....36
FONS EUROPEUS NEXT GENERATION....37
EL SINDICAT COM A SERVEI ESSENCIAL: LA UGT DE CATALUNYA DAVANT LA COVID-19....38
I ARA QUÈ? QUE NINGÚ QUEDI ENRERE HA DE SER UNA REALITAT I NO NOMÉS UNA PROMESA....40

LA IRRUPCIÓ DE LA PANDÈMIA DE COVID-19: CRISI SANITÀRIA, ECONÒMICA, SOCIAL I LABORAL

Fa un any que les nostres vides van canviar. Mai no havíem viscut una situació similar a la produïda per l'expansió de la covid-19 arreu del món i que ja ha deixat més de dos milions i mig de morts. El març de l'any passat va ser especialment cruel amb nosaltres, la gran virulència del virus va tensionar enormement el nostre sistema sanitari i l'estat d'alarma decretat va allargar-se més de l'esperat i va paralitzar tota l'activitat no essencial, generant greus conseqüències sobre l'ocupació, l'economia i la societat en general.

La crisi de la covid-19 ens ha mostrat amb tota cruesa que teníem un mercat de treball especialment marcat per la temporalitat, la precarietat i amb pocs drets, consolidat per la reforma laboral del 2012 i que està deixant moltes persones en situacions de vulnerabilitat. Les dades sobre l'atur i contractació reflecteixen clarament les conseqüències en les persones treballadores de la crisi social, econòmica i sanitària provocada per la pandèmia de la covid-19 i, la facilitat amb la qual es destrueix ocupació com a conseqüència d'un model de mercat de treball basat en la temporalitat i la precarietat laboral.

Aquesta crisi ha exposat les mancances del nostre mercat de treball, tan precari i inestable, però també ha deixat veure les fractures que ha provocat l'insuficient escut protector d'uns serveis públics retallats en tots els aspectes, i l'escàs finançament que durant molts anys s'ha dirigit a la sanitat i a l'atenció de les persones.

I en aquest escenari, **el paper dels sindicats ha estat més necessari que mai**.

En primer lloc, hem tingut un paper fonamental a les empreses i a través dels nostres delegats i delegades denunciant i vigilant que es respectessin les mesures de seguretat i salut.

En segon lloc, assessorant les persones treballadores i atenent les conseqüències directes sobre el treball en forma d'acomiadaments, ertos, prevenció i salut laboral, i diferents consultes derivades sobre el món laboral i els efectes del coronavirus.

En tercer lloc, destacant el paper essencial que han tingut les persones treballadores que han estat situades a primera línia durant aquesta pandèmia, i que ho han fet en una situació de gran precarietat, sense EPIs, i amb baixos salaris i condicions laborals precàries. I de la mateixa manera, hem destacat també la importància de tenir uns serveis públics forts i de qualitat, dotats amb el personal i els recursos necessaris per afrontar situacions excepcionals com la que estem vivint.

I, en quart lloc, com a agent social en l'àmbit institucional defensant els drets de totes les persones treballadores i negociant mesures per combatre les conseqüències econòmiques i socials d'aquesta crisi i per no deixar ningú enrere.

Hem proposat mesures al llarg de tot el temps de pandèmia amb l'objectiu de protegir llocs de treball i garantir la viabilitat futura de les empreses; per donar opcions i possibilitats als treballadors i treballadores autònoms; per assegurar les rendes, l'habitatge i els subministraments bàsics a la ciutadania.

L'activitat dels sindicats, dels seus delegats i delegades, ha estat essencial durant la pandèmia, multiplicant els esforços per poder arribar a tothom, impulsats per la força de la determinació de no deixar ningú enrere.

Des de l'inici d'aquesta pandèmia, la UGT de Catalunya ho ha tingut sempre clar: aquesta crisi no la tornarem a pagar els mateixos de sempre!

Sota aquesta premissa hem liderat la nostra acció i les nostres reivindicacions. Teníem molt clar que no deixaríem ningú enrere. Les nostres reivindicacions han permès que determinats col·lectius, com els treballadors i treballadores temporals, fixos discontinus i les empleades de la llar poguessin estar incloses en les mesures extraordinàries aprovades pel Govern.

A les pàgines següents la UGT de Catalunya presenta el seu informe **Un any de covid-19: impacte laboral, econòmic, i social**, on analitzem l'impacte de la covid-19 en el mercat laboral, en l'economia i en la societat, les seves conseqüències i les receptes perquè aquesta crisi no la tornem a pagar els més vulnerables.

També destaquem la funció que durant aquests mesos ha tingut l'acció sindical per mantenir llocs de treball, per garantir l'activitat dels petits negocis i de les empreses, per cuidar la salut de les persones treballadores, per defensar els drets laborals i socials de les persones, per contenir la pobresa i evitar l'increment de les desigualtats, i, en definitiva, per superar aquesta crisi i no deixar ningú enrere.

Per una banda, en l'informe es fa un recull de les mesures acordades en diferents àmbits d'intervenció (mercat de treball, protecció de rendes, atenció a la ciutadania, contenció de la pobresa...) per reduir l'impacte de la pandèmia sobre les persones, i s'apunten els reptes als quals hem de fer front per a la recuperació i reactivació econòmica, amb la consideració absolutament prioritària de les persones i dels col·lectius més vulnerables, garantint unes condicions de vida dignes per a tothom, sense deixar ningú enrere i amb criteris d'igualtat i justícia social.

S'analitza com ha impactat la crisi sanitària en el mercat de treball, aportant l'evolució de les dades d'atur, de destrucció d'ocupació, així com l'evolució dels ertos aquest darrer any.

I d'altra banda, es destaca la importància dels serveis públics davant la crisi provocada per la propagació de la covid-19, i com de necessari i prioritari és tenir uns serveis públics adequats i suficients, dotats amb el personal i els recursos necessaris per afrontar situacions excepcionals com la que estem vivint. En aquest sentit, fem també un reconeixement de **l'importantíssim paper i esforç que durant la pandèmia han tingut les treballadores i treballadors dels serveis públics i de la resta dels serveis essencials** que han hagut de fer front a les greus conseqüències provocades pel coronavirus partint de dèficits històrics d'inversió social. Han demostrat cada dia el seu compromís amb la ciutadania i que són imprescindibles per garantir la salut, la protecció i la seguretat de la ciutadania i per al manteniment d'una societat cohesionada.

L'informe finalitza amb les **40 propostes de la UGT de Catalunya** per abordar la crisi sanitària, econòmica, laboral i social perquè l'inici del camí de la recuperació i reactivació econòmica es faci amb la consideració absolutament prioritària de les persones i dels col·lectius més vulnerables, garantint unes condicions de vida dignes per a tothom, sense deixar ningú enrere i amb criteris d'igualtat i justícia social i climàtica**.**

L'ECONOMIA: CAU EL PIB I S'APUGEN ELS PREUS DELS ALIMENTS

La crisi sanitària ha suposat una caiguda sense precedents del PIB mundial, i ha tingut una especial incidència a Europa, on Espanya (-11 %), Itàlia (-9,2 %) i França (-9,0) han experimentat les caigudes més fortes. Són països on l'evolució epidemiològica va ser especialment negativa durant la primera onada i on hi ha un pes més gran d'activitats que s'han vist restringides.

A Catalunya la caiguda de la productivitat el 2020 ha estat d'un 11,4 %. El confinament domiciliari i el tancament d'una gran part de l'activitat econòmica durant els mesos de març a juny, es va traduir en fortes caigudes del PIB (-5,8 % el primer trimestre i -17,0 % el segon trimestre). Després de la forta recuperació del tercer trimestre (d'un 16,2 %), l'empitjorament de les dades epidemiològiques va fer tornar a caure la productivitat però amb una magnitud molt menor (-0,5 %).

La forta caiguda del PIB català es deu sobretot al pes més gran que tenen els serveis exposats a la interacció social i més afectats per les restriccions (serveis d'allotjament, restauració, activitats de lleure i comerç) i per la importància del turisme estranger. La davallada del turisme ha estat especialment intensa, ha caigut un 79,4% anual en el període de gener a novembre.

Variació interanual en volum del producte interior brut (PIB). Rev. estadística 2019. Corregit d'estacionalitat. Per sectors. Catalunya. T4/2017–T4/2020

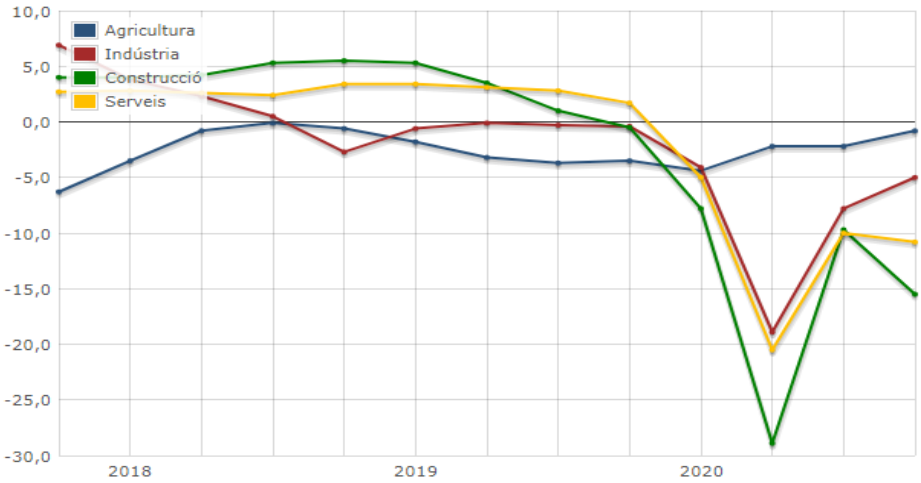

Font: IDESCAT

Segons les dades de l'IDESCAT, tots els grans sectors d'activitat continuen mostrant caigudes interanuals del VAB, però amb evolució desigual. Així, segons dades del 4t trimestre 2020, el VAB del sector agrari és el que presentat una caiguda menor (-0,8% interanual), seguida de la indústria amb una caiguda de -0,5%. En canvi, la construcció mostra la caiguda més forta (-15,5%), seguida dels serveis (-10,8%).

La crisi sanitària també ha incidit totalment en **l'evolució dels preus**. Així, la caiguda del preu del petroli va provocar una inflació negativa des dels primers mesos de la pandèmia, incidint sobretot en la caiguda dels preus del transport i de les comunicacions; en canvi, els preus en l'alimentació són els que més s'han apujat durant la pandèmia. I s'ha de dir que l'evolució de l'IPC no ha pogut encara avaluar els canvis de consum produïts per les restriccions de la pandèmia; així, l'augment de preus dels aliments ha tingut un impacte limitat en la taxa de variació interanual de l'IPC.

El mes de gener de 2021 tornen a registrar-se taxes positives en l'IPC i a Catalunya es registra una pujada interanual del 0,4%. Els productes alimentaris, amb una pujada del 2,1 % interanual, i els preus sobre l'habitatge, amb un increment interanual del 2,5 % principalment degut a l'augment del preu de l'electricitat, són els que han impulsat l'alça de l'IPC.

Variació interanual de l'índex de preus de consum (IPC). Per grups de despesa. Catalunya. 02/2019-01/2021

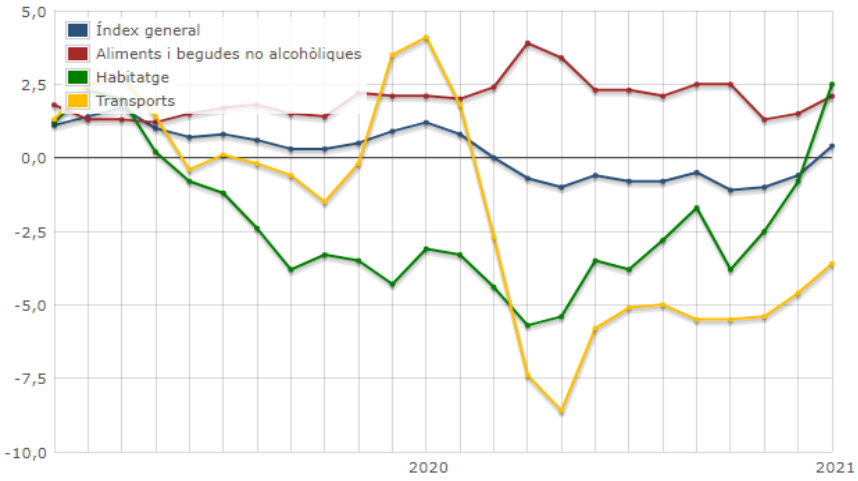

Font: IDESCAT

Les previsions econòmiques per a aquest 2021 estan molt condicionades a l'eficàcia de la vacunació, l'evolució epidemiològica i la implementació de mesures més o menys restrictives, però també a l'impacte dels fons europeus sobre l'economia. Així, el Banc d'Espanya preveu, per a Espanya, un repunt del PIB en una forquilla entre el 4,2 % i el 8,6 %. Però les previsions sobre el mercat de treball no són tan positives, i tot i l'ús dels ertos no es preveu que aquest es recuperi encara, i presenten unes previsions, en un escenari central, d'una reducció de l'ocupació d'un 0,9 % per al 2021 i un augment de la taxa d'atur al 18,3 %.

El Govern de la Generalitat també espera un fort repunt de l'economia catalana per al 2021, i les darreres previsions preveuen que el creixement del PIB català el 2021 se situï en una forquilla d'entre el 4,5 % i el 7,7 %.

EL MERCAT DE TREBALL, MÉS PRECARI

Vam acabar l'any 2019 amb una taxa d'atur del 10,45 % a Catalunya, molt lluny encara de l'inici de la crisi econòmica del 2008, quan la taxa era d'un 6,5 %. Semblava que anàvem pel camí de la recuperació, tot i que des de la UGT continuàvem denunciant la falta d'un model econòmic i productiu fort basat en el coneixement i la sostenibilitat, l'excessiva dependència del sector turístic, la precarietat i la inestabilitat laboral instal·lades al nostre mercat de treball, el fet que la recuperació econòmica no revertia en les persones treballadores, que tot i l'augment dels beneficis empresarials els salaris no milloraven, que hi havia més temporalitat, més parcialitat no desitjada, més atur juvenil, menys protecció social i que encara no s'havien recuperat els nivells d'abans de l'inici de la crisi.

Les dades de **l'atur del mes de març** ja recollien els **primers efectes de la covid-19 sobre el nostre mercat de treball: l'atur registrat es va incrementar en gairebé 22.000 persones** i es van **destruir 130.000 llocs de treball**, amb una **caiguda d'afiliació a la seguretat social d'un 4,1 %** des del 12 de març, com a conseqüència de l'allau d'acomiadaments de treballadores i treballadors que es van produir els primers dies de la crisi sanitària.

La darrera dada de l'atur registrat a Catalunya (febrer de 2021) el situa en 512.290 persones, 117.076 més que l'any anterior (un 29,62 % més) i s'han perdut 81.831 llocs de treball en un any, amb una afiliació actual a la seguretat social de 3.360.902 persones (últim dia del mes).

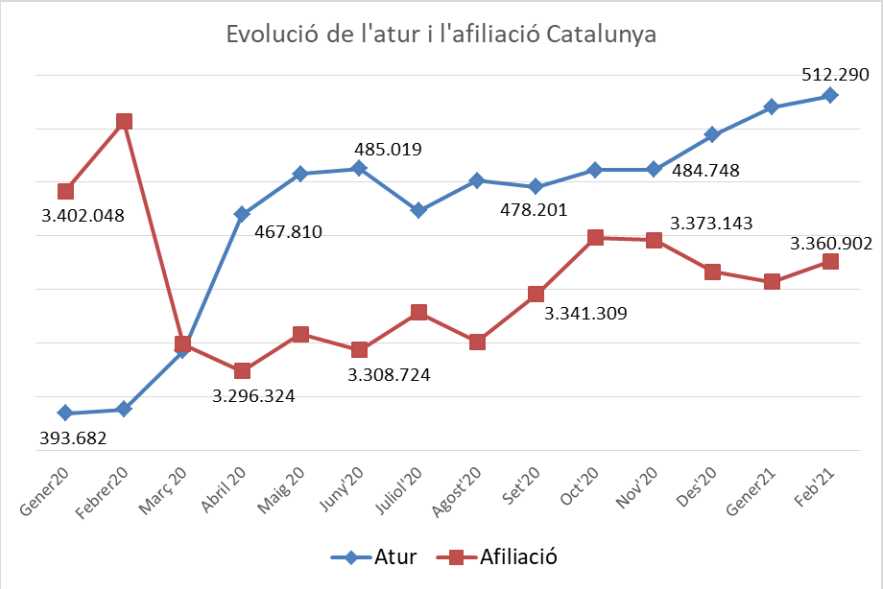

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SEPE i del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions

La pandèmia ha deixat al descobert l'alta capacitat de destrucció d'ocupació del nostre mercat laboral, basat en la temporalitat i la precarietat dels llocs de treball, i que **ha afectat especialment les persones joves, les més grans de 45 anys i les persones immigrants.**

Les **persones joves**, una vegada més, han estat greument afectades per la crisi, amb un increment anual de l'atur del 43,04 %, passant de 29.277, abans de l'inici de la pandèmia, a 41.879 joves en situació de desocupació el febrer de 2021.

Les **persones de més de 45 anys** també pateixen la crisi d'una manera visible, amb un increment de l'atur d'un 21,9 % entre el febrer de 2020 i el febrer de 2021. En total, 258.047 persones a l'atur, que representen el 50,37 % del total registrat.

L'atur **registrat entre les persones immigrades** també experimenta un fort augment durant la pandèmia, passant de 82.585 persones en situació d'atur el febrer de 2020 a 118.881 persones el febrer de 2021, el que suposa un increment d'un 43,95 % en un any.

Increment del nombre de persones aturades per col·lectiu. Catalunya febrer 2020 – febrer 2021

	Variació absoluta	Variació %
Menors 25 anys	+12.602	+43,04 %
Més grans de 45 anys	+46.346	+ 21,89 %
P. immigrades	+36.296	+43,95 %

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SEPE

D'altra banda, el segon trimestre del 2020 la taxa d'atur se situava en el 12,78 %, 2,33 punts més que la del darrer trimestre del 2019. I l'any va finalitzar amb una taxa d'atur del 13,87 %, 3,4 punts percentuals més que el mateix període de l'any anterior.

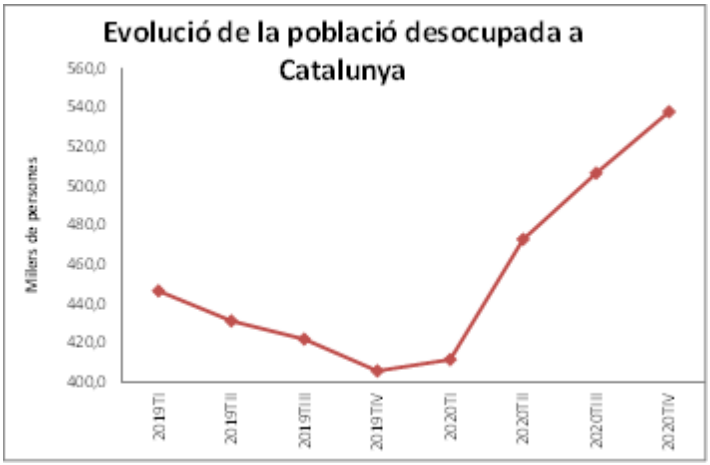

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA

La **destrucció d'ocupació aquest any ha suposat 137.500 llocs de treball menys** que el quart trimestre del 2019, i destaquen fonamentalment les 99.900 persones menys ocupades als serveis i les 30.500 persones menys a la indústria.

Variació població ocupada per sector d'activitat. Catalunya 4rt.Trim.2019-4rt.Trim.2020	Pèrdua Ocupació
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	-6.400
Indústries extractives, energia, aigua i residus	-200
Alimentació, tèxtil, fusta, paper i arts gràfiques	-34.700
Química i cautxú	-4.900
Construcció	12.100
Metal·lúrgia	-2.800
Maquinària, material elèctric i de transport	-700
Comerç engròs i reparació vehicles motor i motocicletes	-2.800
Comerç detall	-21.000
Transport i emmagatzematge	-21.800
Hostaleria	-42.400
Informació i comunicacions	36.300
Activitats financeres i assegurances	4.200
Activitats immobiliàries, professionals i tècniques	8.700
Activitats administratives i serveis auxiliars	-10.900
Administració pública	-15.700
Educació	-100
Sanitat i serveis socials	1.100
Activitats culturals i esportives, i altres serveis	-35.700
Total	-137.500

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA

Altres dades de la **precarietat laboral** que ens han acompanyat al llarg d'aquest any de pandèmia han estat:

- **L'increment de la taxa d'atur femenina** en un 4 % i la de **l'atur juvenil** en un 11,90 %, situant-les en el 14,97 % i el 38,12 % respectivament;
- Una **taxa de temporalitat que torna a pujar** fins al 19,81 % (al 21,74 % en el cas de les dones i al 59,76 % en el cas de les persones joves);
- Una **taxa de parcialitat** que se situa en el 14,21 %, però que per a les dones arriba al 21,55 %;
- I la **reducció de la taxa d'activitat i la d'ocupació** en un 0,40 % i un 2,50 % respectivament.

4rt.TRIM 2020	Taxa	Variació anual percentual
Taxa d'atur	13,87%	3,40%
Femenina	14,97%	4,00%
Masculina	12,85%	2,90%
Juvenil	38,12%	11,90%
Taxa d'activitat	61,16%	-0,40%
Taxa d'ocupació	52,68%	-2,50%
Taxa de temporalitat	19,81%	
Femenina	21,74%	
Juvenil	59,76%	
Taxa de Parcialitat	14,21%	
Femenina	21,55%	
Masculina	7,63%	

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA

PRESTACIONS PER DESOCUPACIÓ

Del total de persones en situació d'atur registrades en les oficines de treball del SOC**,** 261.956 persones reben una prestació per desocupació, i la taxa de cobertura se situa en el 51,56 %. Hi ha 138.368 persones que cobren una prestació contributiva i 123.588 persones cobren una prestació no contributiva.

El nombre de persones que no cobren prestacions se situa en 246.125 (el 48,44 % del total de l'atur registrat).

Persones **registrades en les Oficines de Treball del SOC** que reben prestacions:

PRESTACIONS	Gener'21	
Contributiva	175.234	Inclou les persones en ERTO
Assistencial	113.015	
RAI	10.573	
TOTAL	**298.822**	Inclou les persones en ERTO
No reben prestacions	246.125	

Font: SEPE

Gener 2021

261.956	persones en situació d'atur (sense ERTO) cobren prestacions
51,56%	Taxa de cobertura entre les persones en situació d'atur registrades
48,44%	de les persones en atur registrades no cobra prestacions
138.368	persones en situació d'atur amb prestació contributiva (no ERTO)
123.588	persones en situació d'atur amb prestació no contributiva

Per una altra banda, a Catalunya, des del mes d'abril de 2020 s'han tramitat un total de **1.284.479 altes inicials de prestacions contributives dels ertos vinculades a la covid-19**, 1.110.790 de suspensió i 173.689 parcials.

Així mateix, el mes de febrer de 2021, **151.166 persones han demanat l'ajut extraordinari adreçat a persones amb ingressos baixos afectades per un erto durant el 2020 o amb contracte fix discontinu beneficiàries de la prestació extraordinària,** de les quals 141.797 compleixen amb els requisits d'accés, 134.495 persones en situació d'ERTO i 7.302 amb contracte fix discontinu.

PROTECCIÓ DE LES PERSONES TREBALLADORES AUTÒNOMES

Gràcies a la lluita contínua, poc després de l'estat d'alarma per la covid-19, es van poder establir les **prestacions extraordinàries del cessament de l'activitat per les persones treballadores autònomes**. Treballadors autònoms i autònomes que van veure la persiana abaixada d'un dia per l'altre, havent d'afrontar unes despeses fixes, sense cap tipus d'ingrés. La prestació va ser un cop d'oxigen, i se'n van beneficiar prop de 238.000 autònoms i autònomes dels 548.000 que estaven registrats en aquell moment. A hores d'ara, amb la pròrroga d'aquesta prestació, cal destacar que la nostra reivindicació de rebaixar del 75 % al 50 % la reducció de la seva facturació va ser escoltada i executada per part del Govern central.

Cal insistir, però, en el percentatge de la prestació. Actualment, dels quatre supòsits que tenim, només en un d'ells es percep el 70 % de la prestació en funció de la base de cotització (944,40 euros/mes). És evident que els qui cobren el 50% de la prestació, haurien de cobrar el 70% d'aquesta per poder mantenir el seu lloc de feina, i poder aportar al seu nucli familiar un mínim d'ingrés necessari per sobreviure.

D'altra banda, i pel que fa a ajudes directes de la Generalitat, la primera convocatòria de 7,5 milions d'euros va ser totalment insuficient, tant en nombre de beneficiaris com l'import atorgat. Malgrat això, i gràcies al diàleg social dins del Consell Català del Treball Autònom de què formem part, s'han pogut assentar les bases per ampliar l'import dels ajuts i el nombre de persones beneficiàries. També es va poder resoldre, a través de la nostra denúncia, el funcionament del col·lapse de la web i de la carrera que els autònoms havien de fer per poder arribar dels primers 10.000 per rebre els ajuts.

En aquest moment, des de la CTAC-Autònoms d'UGT plantegem altres línies d'ajuts més adequades a les necessitats del col·lectiu, i volem dur a terme un estudi exprés previ per a aquelles persones que necessitin obtenir un ajut i donar viabilitat a la seva activitat.

RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA I L'INGRÉS MÍNIM VITAL

La irrupció del coronavirus ha agreujat la situació econòmica de moltes persones, especialment la de les que ja partien de situacions més vulnerables. Tot i l'aprovació de mesures excepcionals, les ajudes no estan sent suficients ni estan arribant a tothom, com està succeint amb **l'Ingrés Mínim Vital (IMV)**, creat per combatre la pobresa.

Aquesta prestació va arribar de manera precipitada i amb escassa planificació amb el resultat de col·lapse en la seva gestió. Les darreres dades de què disposem són del mes de desembre passat, on comprovem que a Catalunya s'han obert **118.335 expedients** d'IMV i que el **38,5 % dels expedients encara no s'havien resolt**. Tot i així, dos mesos abans, els expedients sense resoldre suposaven el 71,4 %. Aquest increment de la tramitació d'expedients entre els mesos d'octubre a desembre s'ha fet a força de denegar expedients, ja que **el 97,2 % dels gairebé 42.000 expedients resolts en aquest període s'han denegat.** Així, a Catalunya **només s'han aprovat 11.244 sol·licituds** en mig any de vigor de l'IMV.

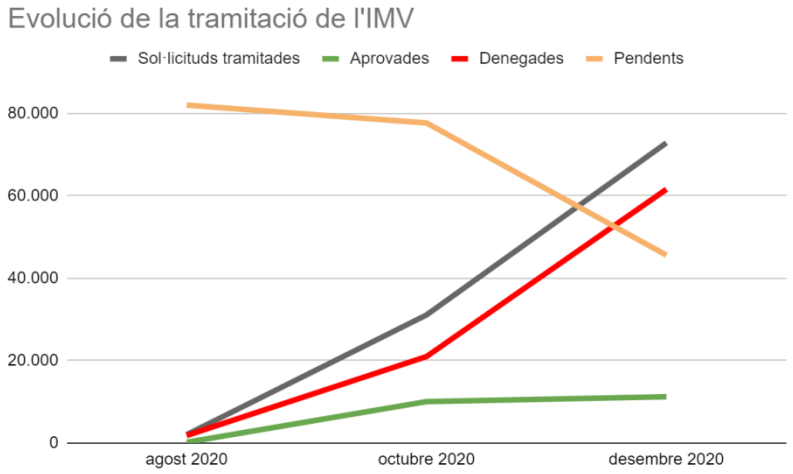

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Ministeri Inclusión, Seguridad Social y Migraciones

Pel que fa a la **Renda Garantida de Ciutadania (RGC),** actualment són vigents **92.418 expedients que cobreixen 150.228 persones**. En comparació amb l'IMV, l'RGC té un grau de cobertura molt més gran, que li concedeix el fet de ser una prestació amb més recorregut, però, de totes maneres, **la cobertura de l'RGC només arriba al 8,5% de la població en risc de pobresa.** Així, des de l'esclat de la pandèmia fins al mes de desembre s'han registrat més de 43.000 noves sol·licituds d'RGC, però tan sols se n'han aprovades unes 12.000.

CONTRACTACIÓ

La contractació al nostre país s'ha vist profundament afectada per la crisi de la covid-19: l'envestida del primer confinament, a la qual es van sumar les diferents i diverses restriccions que han impedit que alguns sectors poguessin desenvolupar la seva activitat amb normalitat.

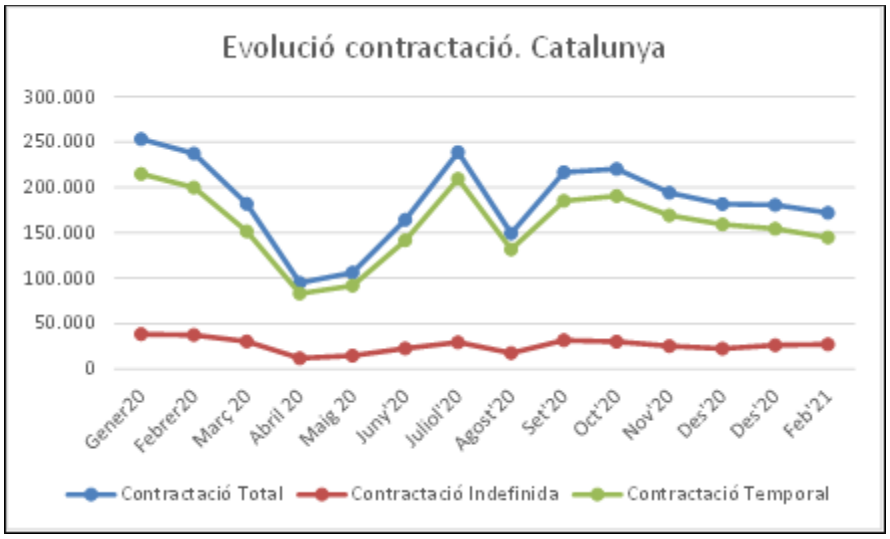

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SEPE

Durant la primera onada de la pandèmia (entre març i setembre de 2020), la nova contractació va caure respecte al mateix període de l'any 2019 gairebé un 43 % (concretament, el 42,7 %), deixant-se de signar prop de 860.000 contractes.

La contractació total acumulada de l'any 2020 reflecteix una caiguda d'un 33,07 % respecte a l'any 2019, amb **1.106.642 contractes menys signats.** La contractació indefinida s'ha reduït un 30,39 %, (-135.886 contractes) i la temporal ha experimentat un decreixement d'un 33,49 % (-970.756 contractes).

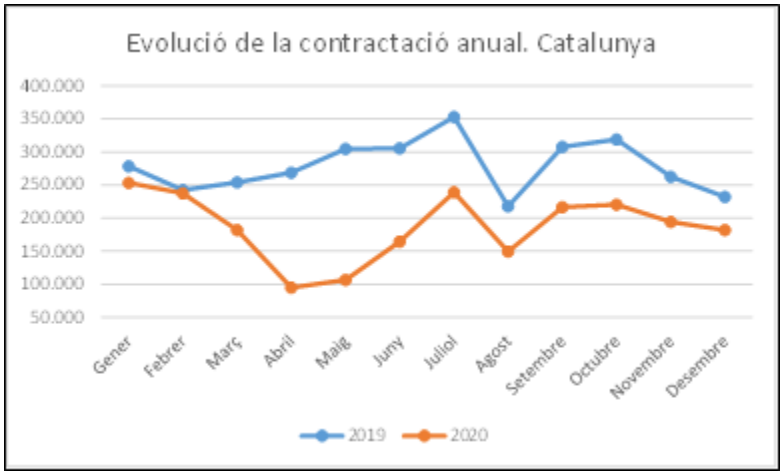

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SEPE

L'hostaleria ha sigut i segueix sent el sector econòmic on més ha disminuït la contractació laboral. De març a setembre de 2020 s'han deixat de subscriure, respecte al mateix període de 2019, un total de 255.088 contractes (-72,4 %) i és que gairebé 1 de cada 3 nous contractes que no s'han pogut formalitzar potencialment durant la primera onada, pertanyien a l'hostaleria.

En total, el 2020 a l'hostaleria s'han signat 356.967 contractes menys que en l'any 2019 (-64,75 %). En el cas del comerç, el registre de contractes s'ha reduït en un 28,45 %, amb 115.469 contractes menys signats respecte a l'any anterior. També destaca el decrement en la contractació en activitats administratives i auxiliars, amb 139.338 contractes menys (-36,83 %).

Secció econòmica	2019	2020	Variació Absoluta	Variació Relativa
Agricultura, ramaderia i pesca	85.141	77.330	-7.811	-9,17
Indústries extractives	789	560	-229	-29,02
Indústries manufactureres	417.374	333.400	-83.974	-20,12
Energia elèctrica i gas	655	753	98	14,96
Aigua, sanejament i gestió de residus	23.701	21.877	-1.824	-7,70
Construcció	141.071	118.192	-22.879	-16,22
Comerç a l'engròs i al detall	405.824	290.355	-115.469	-28,45
Transport i emmagatzematge	227.888	185.871	-42.017	-18,44
Hostaleria	551.324	194.357	-356.967	-64,75
Informació i comunicacions	131.364	83.360	-48.004	-36,54
Activitats financeres i d'assegurances	17.413	11.878	-5.535	-31,79
Activitats immobiliàries	11.588	7.951	-3.637	-31,39
Activitats professionals i tècniques	130.384	81.899	-48.485	-37,19
Activitats administratives i auxiliars	378.293	238.955	-139.338	-36,83
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	56.799	39.470	-17.329	-30,51
Educació	132.658	98.530	-34.128	-25,73
Activitats sanitàries i serveis socials	372.655	316.940	-55.715	-14,95
Activitats artístiques i d'entreteniment	157.337	67.976	-89.361	-56,80
Altres serveis	65.761	35.810	-29.951	-45,55
Activitats de les llars	37.531	33.647	-3.884	-10,35
Organismes extraterritorials	705	502	-203	-28,79

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu

La irrupció del fals treball autònom

El mercat de treball està deixant fora molts treballadors i treballadores per compte d'altri. Les dades de l'EPA són clares, la pèrdua és important. En canvi, creix el treball autònom.

En determinades activitats, es redueix de forma considerable el treball per compte d'altri, i entren 2.885 actius més al RETA, malauradament sota la figura del fals autònom.

Els sectors d'activitat més afectats són el transport i la construcció, seguits de les activitats relacionades amb la comunicació i activitats sanitàries.

La contractació de treballadors autònoms en llocs que hi haurien d'haver treballadors al règim general, altera d'una forma preocupant la cadena de valor de la subcontractació.

En el transport, cada vegada veiem més vehicles lleugers sense retolació desenvolupant serveis de missatgeria. En aquest sector trobem un augment de 1.090 actius. L'altre sector que augmenta en 942 actius és la construcció.

En el sector de la comunicació es troben 533 altes d'autònoms nous "teletreballant" des dels seus domicilis, una autèntica relació laboral i precarització dels seus drets.

Les activitats sanitàries mostren un augment de 320 altes, podrien ser més consultoris mèdics privats, més podòlegs o més òptics –especialitats mèdiques, al capdavall–, tot i que aquest augment no es veu reflectit en el nombre de nous facultatius.

Ens trobem davant d'una "riderització" amb una irrupció importantíssima de falsos autònoms.

El treball fix discontinu

Alguns dels sectors més afectats per la pandèmia són també els que més utilitzen la modalitat del treball fix discontinu: l'hostaleria, el sector de col·lectivitats (menjadors escolars), el sector del lleure (activitats escolars i extraescolars, casals d'estiu i similars), entre altres. I, per tant, les persones treballadores fixes discontinues que desenvolupen aquestes activitats també s'han vist greument afectades laboralment, amb la suspensió del seu contracte o la no incorporació a la feina en el moment que havien de ser "cridats".

Segons dades de l'Idescat, l'afiliació a la seguretat social **de les treballadores i treballadors fixos discontinus de l'any 2020 ha caigut significativament respecte als de l'any 2019 en tots els trimestres**. Destaca fonamentalment la caiguda d'un 28,67 % en l'afiliació el mes de juny.

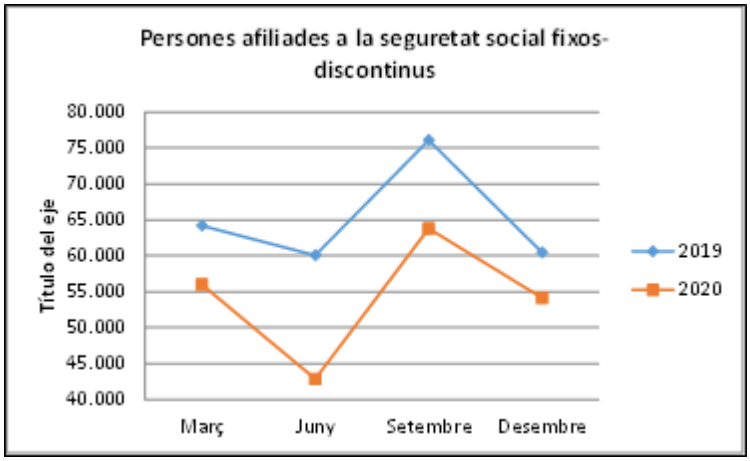

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

En el cas del sector dels serveis, aquesta destrucció d'ocupació entre les persones treballadores fixes discontínues ha estat més alta, amb una reducció del 30,95% el mes de setembre (16.585 persones cotitzants menys) i del 17,90 % el mes de juny (12.606 persones cotitzants menys).

Treballadors i treballadores fixos discontinus afiliats a la seguretat social:

Serveis				
	2020	2019	Var Abs	Var Rel
Març	49.359	55.796	-6.437	-11,54
Juny	57.836	70.442	-12.606	-17,90
Setembre	37.004	53.589	-16.585	-30,95
Desembre	50.818	58.762	-7.944	-13,52

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

La contractació fixa discontinua registrada de 2020 ha caigut un 35,07 % respecte a la de l'any anterior, amb 14.433 contractes menys. L'hostaleria, amb 5.959 contractes menys, és la secció econòmica on més s'ha reduït la contractació anual, seguida de les activitats artístiques i d'entreteniment (-1.722 contractes), l'educació (-1.626 contractes), les activitats administratives i auxiliars (-1.209 contractes) i les activitats professionals i tècniques (-1.121 contractes fixos discontinus).

ELS EXPEDIENTS DE REGULACIÓ TEMPORAL D'OCUPACIÓ (ERTOs)

L'acord per salvar llocs de treball

Davant de l'impacte que tenia la pandèmia sanitària en el nostre mercat de treball, els expedients de regulació temporal d'ocupació, els ertos, van aparèixer com l'única solució possible per salvar empreses, llocs de treball i el que realment és imprescindible per a la UGT de Catalunya, salvar els treballadors i treballadores, perquè si una cosa hem tingut sempre clara des d'aquest sindicat, és que aquesta crisi no la tornarem a pagar els mateixos de sempre.

Durant aquesta pandèmia sanitària, també hem hagut de lluitar contra el frau que moltes empreses estaven cometent. És inacceptable que les empreses s'aprofitin dels recursos públics per lucrar-se. I per això hem denunciat la situació públicament i vàrem establir un sistema de comunicació diària amb Departament de Treball per traslladar-li el llistat d'empreses de les quals teníem coneixement que estaven presentant ertos fraudulents per tal que fossin revisats i denegats, si era el cas.

Una vegada superem aquesta situació de crisi sanitària haurem de salvar el màxim nombre de llocs de treball possible, sense que ningú quedi enrere. De moment, aquestes mesures excepcionals, que s'han anat ampliant fins a la quarta versió de l'Acord Social en Defensa de l'Ocupació, han permès evitar que la destrucció d'ocupació s'enfili fins a nivells del tot insostenibles per al nostre mercat laboral.

L'evolució dels erto

Un mes i mig després de l'esclat de la pandèmia, a Catalunya ja es comptabilitzaven més de 95.000 expedients de regulació temporal d'ocupació que afectaven gairebé 700.000 persones treballadores.

Segons les darreres dades, en el període març 2020-gener 2021 s'han presentat un total de 133.386 expedients que han afectat més d'un milió de persones (1.080.460 treballadors i treballadores) i això sense incloure els procediments que han de ser resolts pel Ministeri de Treball i Economia Social, atès que afecten més d'una comunitat autònoma.

A continuació mostrem l'evolució de les dades:

Expedients	Total	Suspensió contracte	Reducció jornada	Extinció	Suspensió i extinció	Suspensió i reducció	Reducció i extinció	Suspensió, reducció i extinció
Gener 2020	31	19	5	7				
Febrer 2020	25	14	0	11				
Març 2020	5.834	5.600	44	4	3	183	0	0
Abril 2020	84.207	75.695	3.143	10	1	5.358	0	0
Maig 2020	8.141	5.212	1.606	21	2	1.298	1	1
Juny 2020	2.667	1.639	593	19	1	414	1	0
Juliol 2020	1.089	496	330	33	1	225	1	3
Agost 2020	401	209	91	28	0	72	1	0
Setembre 2020	259	125	70	10	0	54	0	0
Octubre 2020	3.005	2.558	174	16	0	255	2	0
Novembre 2020	18.421	15.921	973	33	0	1.493	0	1
Desembre 2020	6.476	4.556	786	34	1	1.099	0	0
Gener 2021	3.147	2.330	438	33	0	346	0	0
TOTAL MARÇ20-GEN21	133.647	114.341	8.248	241	9	10.797	6	5
ERTOs	133.386							

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

Persones afectades	Total	Suspensió contracte	Reducció jornada	Extinció
Gener 2020	229	139	31	59
Febrer 2020	433	277	0	156
Març 2020	54.704	53.614	962	128
Abril 2020	590.265	529.621	60.296	348
Maig 2020	109.884	75.938	33.506	440
Juny 2020	53.428	40.734	11.352	1.342
Juliol 2020	23.166	15.837	6.549	780
Agost 2020	9.352	6.424	1.688	1.240
Setembre 2020	7.944	5.900	1.853	191
Octubre 2020	33.390	26.942	5.894	554
Novembre 2020	126.005	111.162	13.151	1.692
Desembre 2020	43.899	33.620	9.273	1.006
Gener 2021	37.208	32.312	3.832	1.064
TOTAL MARÇ20-GEN21	1.089.245	932.104	148.356	8.785
ERTOs		1.080.460		

Font: Observatori del Treball i Model Productiu

Segons dades del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions, el mes d'abril de 2020, a l'inici de la primera onada de la pandèmia, es comptabilitzaven 678.684 persones afiliades a la Seguretat Social en situació d'erto a Catalunya.

Del total d'erto presentats en la **primera onada de la pandèmia covid-19** (abril-octubre 2020), **52.917 persones encara es troben en aquesta situació a Catalunya**. I, d'elles, 34.106 es troben en situació d'erto per força major.

A més, **137.985 persones també estan en situació d'erto** com a conseqüència de la pròrroga d'aquest mecanisme per donar resposta a la **segona onada de la covid-19**. D'aquestes, 20.651 persones estan en erto per impediment, 66.441 persones per limitació, 42.906 persones són de sectors especialment afectats (CNAE annex) i 7.987 formen part de la cadena de valor dels àmbits més castigats. Així, **a 28 de febrer de 2021, les persones que continuen en erto són 190.902,** de les quals, el 51,18% són dones.

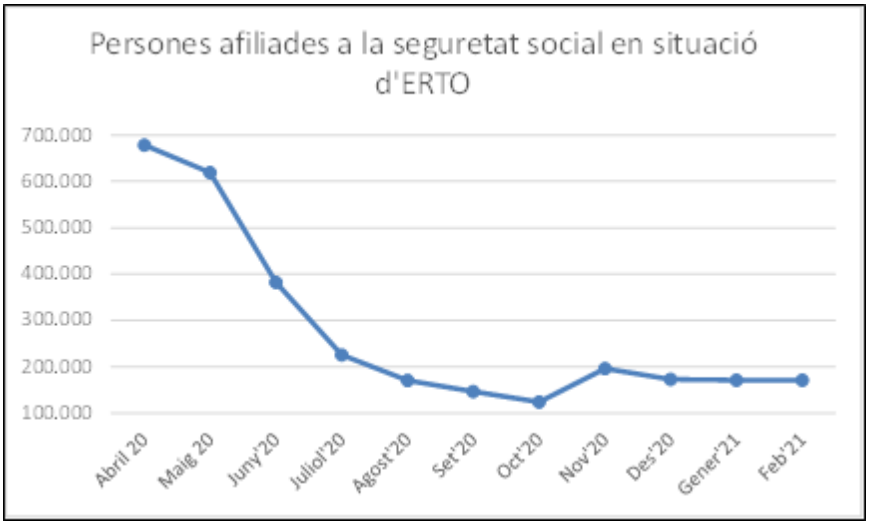

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions

I des que es va decretar l'estat d'alarma, **1.284.479 persones han estat afectades a Catalunya per una situació de suspensió temporal** —total o parcial— del seu contracte de treball, si ens atenim a les dades d'altes inicials de la prestació contributiva vinculada als erto.

ELS EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'OCUPACIÓ (EROs)

Durant l'any 2019 es van presentar a Catalunya un total de 403 expedients de regulació d'ocupació que van afectar a més de 10.000 treballadors i treballadores.

Aquesta xifra, ja va suposar llavors un increment del 33,2 % en el nombre d'expedients presentats, perquè es van presentar 134 expedients més durant el 2019 respecte a l'any 2018. Pel que fa al nombre de treballadors i treballadores afectats, l'increment del 2019 respecte al 2018 va ascendir al 44%, és a dir, van afectar 4.428 persones més.

Alertem, però, del fet que tot i la figura dels ertos, 7.936 treballadors i treballadores van perdre la seva feina durant l'any 2020 a conseqüència d'un ero d'extinció (1.757 treballadors i treballadores més que el 2019): 4.778 persones del sector serveis i 2.584 persones del sector de la indústria (sense incloure els procediments resolts des del Ministeri de Treball que afecten més d'una Comunitat Autònoma).

Les xifres del mes de gener no ens deixen ser massa optimistes, ja que la tendència d'empreses que presenten expedients de regulació d'extinció continua sent a l'alça. Només durant el mes de gener, 33 empreses van presentar un ero d'extinció i van deixar sense feina més de 1.000 persones.

LA IRRUPCIÓ DEL TELETREBALL

El teletreball abans de la pandèmia

Abans de la pandèmia, el teletreball no era una opció que tinguessin en compte les empreses del nostre país. Segons dades de l'INE, durant el 2019, a Catalunya, el 91,3 % de la població ocupada assalariada no havia teletreballat cap dia. Només el 4% ho havia fet ocasionalment i el 4,6% ho havia fet més de la meitat dels dies treballats.

Aquestes xifres situaven Espanya i Catalunya en la franja baixa en comparació amb la resta de països de la Unió Europea, i reflecteixen que el teletreball no ha estat mai una opció prioritària per a les empreses del nostre país. Tot i les demandes de les persones treballadores i dels sindicats, seguim sent un dels països més endarrerits en afrontar aquesta realitat.

Persones ocupades que teletreballen, per països d'Europa (2019)

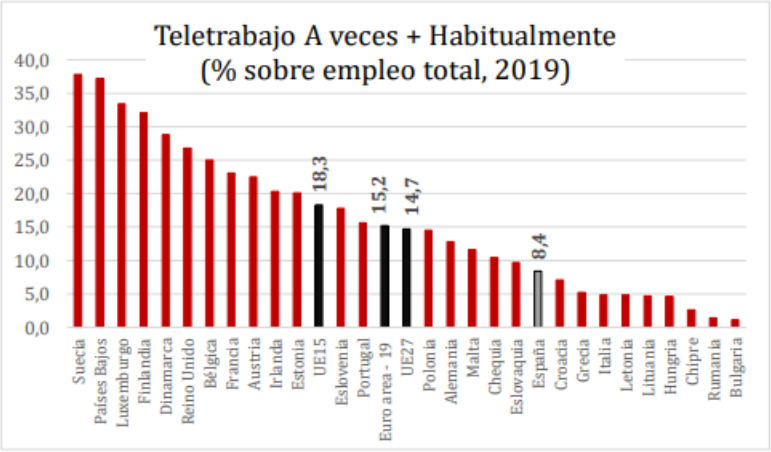

Font: Eurostat

El teletreball durant la pandèmia

La irrupció de la covid-19 va accelerar la implantació del teletreball al nostre país de manera improvisada i massiva. En pocs dies, vam passar de no fer-ne ús, a ser una mesura estesa i utilitzada per empreses i milers treballadors i treballadores que van haver d'adoptar el teletreball com a eina laboral preferent, sense manual d'instruccions, ni normes, ni, en la majoria de casos, amb els mitjans adequats i necessaris.

Ha fet falta una crisi sanitària mundial per adonar-nos que el teletreball no només és possible, sinó que és necessari; i que implementar-lo en alguns llocs de treball és més factible del que ens pensàvem d'entrada. A més, la seva utilització s'ha vist afavorida pel desenvolupament de la digitalització i la implantació de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Les dones treballadores han estat especialment afectades per la crisi sanitària degut a la caiguda de la xarxa de cura i atenció, tant formal com informal. La covid-19 ha passat factura a les dones, que han hagut de combinar el teletreball amb l'atenció i cura, posant en perill el seu benestar i salut laboral.

Per una altra banda, el "teletreball d'emergència" va posar al descobert la falta de gestió en la prevenció de riscos laborals en el teletreball, la falta de mesures preventives, la manca de mitjans tècnics per teletreballar (accés limitat a les noves tecnologies en moltes llars, mobiliari i condicions ambientals de casa inadequats), i la manca de mitjans organitzatius (l'absència d'instruccions, la dificultat per al treball en equip i la coordinació, la manca d'aïllament per treballar, la manca de formació en TIC de moltes persones treballadores, la falta de desconnexió laboral).

És necessari reconèixer que aquest model de treball, malgrat totes les adversitats, ha funcionat gràcies a l'alta responsabilitat i sacrifici dels treballadors i treballadores que s'han vist, d'un dia per l'altre, immersos en aquest escenari laboral com és el teletreball. A més, ha demostrat ser una bona fórmula per conciliar les decisions sanitàries que s'han pres i l'activitat econòmica.

El teletreball en l'actualitat

La UGT de Catalunya considera que amb el teletreball s'ha obert un camí en els múltiples escenaris laborals que ha dibuixat aquesta crisi sanitària i que, sens dubte, ha vingut per quedar-se.

És evident que el teletreball no és una mesura extensible a totes les activitats, però segons els nostres càlculs, el 57,18% de la població assalariada a Catalunya —parlem d'1.668.873 treballadors i treballadores— podrien ser potencials treballadors i treballadores no presencials[1]:

	Total	Indústria	Construcció	Serveis
Total	1.668.873	264.854	64.483	1.354.842
% total	57,18%	9,07%	2,21%	46,42%
% respecte sector		45,87%	45,16%	62,47%

Banca, activitats administratives, serveis auxiliars, asseguradores, bufets d'advocats, algunes de les activitats enquadrades en el sector serveis, serien les activitats amb més potencial de persones teletreballadores, més de la meitat de les activitats d'aquest sector podrien fer-se des de casa (un 62,47 %) i, per tant, 1.354.842 persones podrien fer treball no presencial.

En altres sectors com la indústria i la construcció, el 45,8 % i el 45,1 %, respectivament, de les persones assalariades —ens referim sobretot a feines tècniques i d'enginyeria— podrien fer-ser sense necessitat del treball presencial.

Segons les dades de què disposem, però, si bé és cert que la pandèmia va disparar l'ús del teletreball i el 21,2% de la població ocupada de Catalunya teletreballava, durant el tercer trimestre del 2020 i coincidint amb la segona onada de la pandèmia, el percentatge ja es va reduir fins al 17,9 % de la població ocupada.

Així, malgrat els avisos de les autoritats de fer ús del teletreball, sembla que algunes empreses encara no han entès res i l'ús del teletreball ha disminuït respecte al moment en què va esclatar la pandèmia sanitària ara fa ja un any.

Sens dubte, cal afrontar aquesta nova realitat des de l'àmbit que garanteix i equilibra drets; és a dir, des de la negociació col·lectiva i el diàleg social i, de fet, aquesta és la intenció del Reial decret 28/2020 de treball a distància, publicat el setembre i acordat entre el govern de l'Estat espanyol i els agents socials.

La UGT hem reivindicat, en tot moment, la necessitat d'un teletreball amb drets, lliure de precarietat i amb perspectiva de gènere, i hem treballat per introduir les nostres propostes i reivindicacions en el nou marc regulador. La nova regulació ha deixat

[1] Font: Elaboració pròpia a través de les dades publicades a l'"Encuesta de uso de TIC y Comercio Electrónico en las empreses 2018-2019" (INE) i l'afiliació a la Seguretat Social (Observatori de treball).

qüestions rellevants a la negociació col·lectiva i és per això que des de la UGT de Catalunya, mitjançant la Comissió de seguiment de l'Acord Interprofessional de Catalunya, hem instat la necessitat d'abordar de manera immediata totes les qüestions que la llei ens deixa a la negociació col·lectiva.

Per a la UGT de Catalunya hi ha una sèrie de premisses a tenir en compte en la negociació col·lectiva del teletreball, i que estan definides en el nostre Decàleg del Teletreball.

LA BRETXA DIGITAL AL DESCOBERT

La irrupció del teletreball a conseqüència de la pandèmia ha posat al descobert la bretxa digital que existeix al nostre país, entesa com la desigualtat que hi ha entre la població que té accés a internet i a les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i la que no en té, diferenciant també amb quines condicions s'accedeix i quina és la qualitat d'ús que la ciutadania fa d'aquestes TIC, i provocant una nova forma d'exclusió tecnològica i de desigualtat digital, amb repercussions socials i laborals.

La bretxa digital s'observa en l'accés, l'ús i la qualitat d'ús a les tecnologies de la informació i la comunicació. Les desigualtats es produeixen entre persones i territoris. La bretxa en l'accés té causes polítiques, tecnològiques i econòmiques i un impacte negatiu en l'economia. L'edat, el gènere, la nacionalitat, el nivell educatiu, l'ocupació, el nivell de renda o el lloc on resideixen les persones són variables fonamentals en l'ús d'aquestes tecnologies. I la qualitat de l'ús depèn del coneixement i la competència digital que tinguin les persones.

Segons l'Enquesta sobre equipament i ús de les TIC a les llars, a Catalunya les llars amb menors ingressos tenen menys equipament en TIC que la població en general i també fan un ús menor de les tecnologies de la informació i comunicació, i en concret, interactuen també menys amb l'administració pública, sobretot per la manca d'habilitats o coneixements i per no disposar de firma o certificat electrònic.

La pandèmia ha evidenciat la necessitat de reduir aquesta escletxa i que s'ha de garantir, especialment als col·lectius més vulnerables, l'accés de la ciutadania a les eines digitals i a l'administració electrònica per poder fer tràmits i gestions administratives.

Enquesta sobre equipament i ús de TIC a les llars. Catalunya 2020

	Total	Llars amb ingressos nets < 900 euros/mes
Sense ordinador	13,6 %	35,2 %
Sense accés a internet	3,3 %	12,2 %
Sense connexió de banda amb plana	3,4 %	12,2 %
Connexió internet només banda ampla mòbil	10,9 %	22,6 %
Han interactuat amb l'administració pública	72,7 %	60,6 %
Han interactuat amb l'Administració pública (Any 2019)	59,7%	47,4%
Manca d'habilitats o coneixements	34,2%	72,6%
No disponibilitat de firma o certificat electrònic	41,6%	26,0%

Font: IDESCAT

Des de la UGT de Catalunya considerem que la bretxa digital, en totes les seves formes i variants, representa una nova forma de desigualtat i d'exclusió social i laboral, limita les oportunitats de moltes persones i dificulta la seva adaptació als canvis. Som de l'opinió que el dèficit digital a Catalunya no s'ha reduït en els últims anys per la inacció dels governs en aquesta matèria, i el progrés en termes d'inclusió digital és altament decebedor.

LA DIGITALITZACIÓ I L'ESCENARI POST COVID-19

La pandèmia actual de la covid-19 ha posat de manifest la importància de la digitalització en les nostres economies i com les xarxes i la connectivitat, l'ús de les dades, la intel·ligència artificial i les competències digitals bàsiques i avançades per manejar-los, han sustentat l'economia permetent que moltes feines puguin continuar desenvolupant-se, i també donant suport al seguiment de la propagació del virus i l'acceleració en la cerca de medicaments i vacunes.

L'acceleració de la transformació dels processos d'automatització de l'ocupació, juntament amb la pèrdua de llocs de treball produïda per la pandèmia, pot tenir un enorme impacte en el volum d'ocupació si no s'adopten ràpidament les mesures necessàries de formació i requalificació de les persones treballadores, sobretot en els sectors més vulnerables.

A Espanya, fins a set milions de llocs de treball estarien amenaçats en la dècada vinent pels efectes d'aquesta pandèmia, i alhora, corren el risc de ser reemplaçats per màquines.

La distribució del nostre teixit productiu, excessivament focalitzat en els sectors més indefensos, segons els efectes de la pandèmia i el risc d'automatització, com l'hostaleria, el comerç a l'engròs/menor o la construcció, fan que l'efecte pugui ser molt més acusat en el nostre país que en la resta d'Europa.
La majoria d'aquests desplaçaments (canvis en la situació laboral), ja siguin en forma d'acomiadaments o rebaixes salarials, afectaran de manera més greu les persones amb un nivell educatiu més baix: fins a un 80% de les possibles afectades per totes dues amenaces. La demanda d'ocupacions basades en capacitats manuals pot decaure un 18% en la dècada vinent, mentre que les ocupacions que exigiran capacitats digitals avançades s'incrementaran en un 39%.

Aplicant la metodologia de l'estudi a Catalunya, confrontant-la amb dades anuals per al 2020 de l'EPA 2020, mostra un panorama inquietant: **més de 1.150.000 llocs de treball** estarien amenaçats en la dècada vinent pels efectes d'aquesta pandèmia, i alhora, corren el risc de ser substituïts per màquines, per la qual cosa tenen una doble amenaça.

La distribució del nostre teixit productiu, excessivament focalitzat en els sectors més indefensos a totes dues casuístiques (efectes de la pandèmia i risc d'automatització), com l'hostaleria, el comerç a l'engròs/menor o la construcció, fan que l'efecte pugui ser molt més acusat al nostre país que en la resta d'Europa.

Branca d'activitat	Nombre de persones treballadores	Risc de desplaçament per automatització	Coeficient de coincidència amb el risc per pandèmia	Llocs de treball en risc doble
Comerç a l'engròs i al detall	510.600	68%	0,96	333.320
Hostaleria	227.200	94%	0,95	202.890
Construcció	199.700	58%	0,73	84.553
Indústria manufacturera	542.000	37%	0,48	96.259
Educació	217.900	38%	0,73	60.445
Transport i emmagatzematge	189.600	50%	0,67	63.516
Activitats sanitàries i de serveis socials	314.100	37%	0,45	52.298
Administració pública	170.600	33%	0,61	34.342
Activitats administratives i serveis auxiliars	190.700	44%	0,58	48.667
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	220.500	80%	0,67	118.188
Activitats professionals, financeres i d'assegurances	66.100	34%	0,82	18.429

Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	46.500	13%	0,76	4.594
Informació i comunicacions	129.400	17%	0,21	4.620
Activitats immobiliàries	265.400	28%	0,3	24.629
Indústries extractives	45.500	9%	0,06	4044
	3.335.800		**TOTAL**	**1.150.794**

LA CONTRACTACIÓ PÚBLICA EN TEMPS DE COVID-19

Des de l'inici de la crisi generada per la covid-19, la UGT de Catalunya va reivindicar que les administracions públiques havien de contribuir a salvaguardar totes les ocupacions de les empreses que treballen mitjançant contractes públics amb l'objectiu de garantir uns serveis públics de qualitat. Havien de vigilar i garantir el pagament efectiu dels salaris dels treballadors i treballadores dels contractes públics suspesos temporalment, perquè les empreses contractistes no tinguessin causa de presentació d'ertos ni d'eros.

La pressió exercida per la UGT de Catalunya va tenir com a conseqüència que l'autoritat laboral recollís, en la resolució dels ertos presentats per empreses que treballaven per a administracions públiques, una clàusula que impedia l'aplicació de la mesura a les persones treballadores adscrites a contractes públics.

Però l'impacte en la contractació pública d'aquest primer any de pandèmia ha estat desigual. Hi ha hagut algunes administracions públiques que han fet servir les eines legals posades a disposició durant la pandèmia per salvaguardar els llocs de treball i que les persones que treballen mitjançant contractes públics no engrossissin la llista de treballadors i treballadores afectats per ertos. En canvi, hi ha hagut moltes empreses que han aprofitat l'oportunitat per suspendre contractes, abaratir el cost de la mà d'obra del contracte públic i renunciar a la reclamació dels salaris de les persones treballadores, les quals s'han vist perjudicades econòmicament per haver hagut d'acudir a la prestació per desocupació, que no retribueix la totalitat dels salaris. Aquestes administracions públiques han permès, per la seva falta d'interès i seguiment d'aquests contractes, que es produeixin aquestes situacions, i han intentat també abaratir els costos dels contractes públics suspesos durant la pandèmia.

En l'actualitat, encara queden molts contractes públics que estan parcialment suspesos en sectors com el transport, la cultura o el turisme. La UGT de Catalunya continuem exigint que la modificació d'aquests contractes no afecti el volum d'ús d'aquests.

LA PROTECCIÓ DE LES PERSONES TREBALLADORES DAVANT DE LA COVID-19. LA PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS

La crisi mundial de salut pública provocada per la covid-19 ha tensionat els nostres sistemes sanitaris més enllà dels seus límits, afectant també la salut laboral dels treballadors i les treballadores.

En aquest sentit, s'ha posat de manifest la feblesa de la prevenció de riscos laborals a Catalunya. Inicialment, perquè quan es va decretar l'estat d'alarma molts treballadors i treballadores es van veure obligats a anar presencialment al seu lloc de treball sense tenir les mesures de prevenció necessàries per evitar riscos per a la seva salut: uns a serveis essencials i d'altres perquè, tot i no ser essencials, les empreses on treballen van posar el seu benefici econòmic per damunt de la salut de les persones.

Setmanes després, amb la finalització del permís retribuït recuperable, el retorn a l'activitat va ser irregular perquè algunes empreses no van poder reprendre l'activitat per no disposar de les mesures de protecció col·lectiva i individuals necessàries per garantir la seguretat i la salut dels seus treballadors i treballadores. En aquest sentit, la UGT de Catalunya vam exigir a les empreses plans de contingència per avaluar els riscos de cada lloc de treball i les mesures de protecció col·lectives i individuals necessàries per a tot el personal.

D'altra banda, la nostra organització hem defensat que la reactivació econòmica i el reinici de l'activitat dels diferents sectors amb l'aixecament progressiu de l'estat d'alarma, necessàriament havien d'anar acompanyats de protocols i mesures pactades i concertades entre l'administració, les empreses i la representació legal de les persones treballadores per tal d'evitar un rebrot dels contagis en l'àmbit laboral i en els desplaçaments vinculats.

Al llarg d'aquests mesos, la UGT de Catalunya hem hagut d'exigir a les empreses i a les administracions el compliment de l'obligació de garantir la seguretat i la salut de les treballadores i els treballadors establint les mesures necessàries per desenvolupar el seu treball. La seguretat i la salut de les persones ha estat sempre la nostra principal reivindicació, en cap cas podíem permetre que les decisions econòmiques estiguessin per sobre de la salut de les persones. És per això que vam emprendre una campanya de denúncies contra totes aquelles empreses que no estaven garantint la seguretat i la salut de les persones. En aquesta tasca, els nostres delegats i delegades han estat essencials.

Però també cal continuar treballant per garantir la seguretat i salut de les persones treballadores en aquelles empreses on no tenim representació sindical i evitar que es vulnerin els seus drets.

Si parlem del treball autònom, malauradament **més del 66% de treballadors autònoms i autònomes que no tenen treballadors/ores a càrrec, afirmen que no coneixen les seves obligacions**. Aquesta dada és tremendament preocupant, ja que davant d'eventuals contractacions de personal no hi ha l'obligació de gestionar la PRL. La petició d'ajudes és una demanda històrica del col·lectiu i que neix de la percepció de la prevenció de riscos en els negocis com una despesa i no com un cost que respon a una necessitat real. Per això es fa més necessària la labor de difusió i sensibilització del col·lectiu amb l'objectiu de canviar aquesta percepció.

L'activitat s'ha paralitzat, però la sinistralitat no

El fort impacte sanitari, econòmic, laboral i social ha afectat tothom, i també les dades de sinistralitat laboral i de malalties professionals d'aquests darrers mesos. A Catalunya el 2020 es van produir 174.750 accidents de treball, entre accidents amb baixa sense baixa i in itinere, experimentant un descens del **38,70 %** respecte a les dades del 2019, en què 242.386 persones treballadores van patir accidents laborals a Catalunya durant el mateix període.

Aquesta disminució del nombre total d'accidents sens dubte es deu a la situació de la pandèmia i al descens de l'activitat econòmica a causa del confinament, el recurs als erto per part de moltes empreses i sectors més castigats, l'auge del teletreball, les restriccions de mobilitat, etc. No obstant això, veiem que aquest comportament varia en funció de la gravetat de l'accident. Mentre que la disminució dels accidents lleus (-24,54 %) ha estat lleugerament superior a la mitjana dels accidents totals amb baixa (-24,48 %), la dels accidents greus ha estat inferior (-18,57 %), i **els accidents mortals, contra tot pronòstic, lluny de disminuir han sofert un augment molt considerable (+21,54 %).**

Per grans sectors, veiem que aquest augment dels accidents mortals ha afectat especialment la indústria (23 accidents mortals i +155 % d'increment respecte a l'any anterior) i el sector agrari (2 accidents mortals i +100 % d'increment). El sector serveis, malgrat ser on més ha disminuït el nombre total d'accidents (incloent-hi lleus, greus i mortals, el -27,72 %) i en el qual se situen els sectors més castigats pels erto (hostaleria, restauració, comerç, cultura, etc.) i l'ocupació, i en el qual més s'ha optat pel teletreball, s'han registrat 38 accidents mortals i un increment del 5,56% respecte a l'any anterior. La construcció és l'únic sector en què ha baixat el

nombre d'accidents mortals (16 mortals, -15,79%), no obstant això, aquest descens és relatiu si considerem el temps que aquest sector ha estat paralitzat a causa del confinament obligatori que es va decretar al principi de l'estat d'alarma per a les treballadores i treballadors no essencials. El confinament i la suspensió de les activitats no essencials tampoc explica la lleugera disminució (-0,85%) dels accidents greus registrats en aquest sector (117 accidents greus).

Tot i l'aturada laboral que es va viure a partir del mes de març, les dades dels 90 accidents mortals del 2020 representen un 8,43% més que en el 2019, que hi va haver 83 morts (59 accidents mortals a la feina i 24 in itinere tenint en compte la reducció de la mobilitat durant aquests mesos). La precarietat laboral instaurada en el mercat de treball a partir de la reforma laboral de 2012, està darrere de l'augment dels accidents de treball mortals als quals hem assistit durant el 2020. Les males condicions de treball influeixen en la generació de danys a la salut dels treballadors i treballadores.

Les xifres de sinistralitat laboral a Catalunya, segueixen sent el **mirall de la precarietat en les condicions de treball** i els dèficits en les polítiques preventives de moltes de les empreses de Catalunya. Mostren el reflex d'un model preventiu a les empreses obsolet i d'una regulació en matèria de prevenció de riscos laborals deficient, que condueix als accidents i a les malalties dels treballadors i treballadores de Catalunya.

La pandèmia de la covid-19 ha deixat en evidència i ens ha confirmat que les polítiques de prevenció de riscos per a la protecció de la salut de les treballadores i treballadors distaven molt de ser les necessàries, sobretot en moments de crisi sanitària en què el sistema preventiu havia d'haver garantit la seguretat de les persones treballadores.

COVID-19

Evolució dades a Catalunya (dades a 10.03.2021)

A Catalunya sembla que lentament estan disminuint els casos de la tercera onada de la covid-19, però encara es mantenen en nivells preocupants.

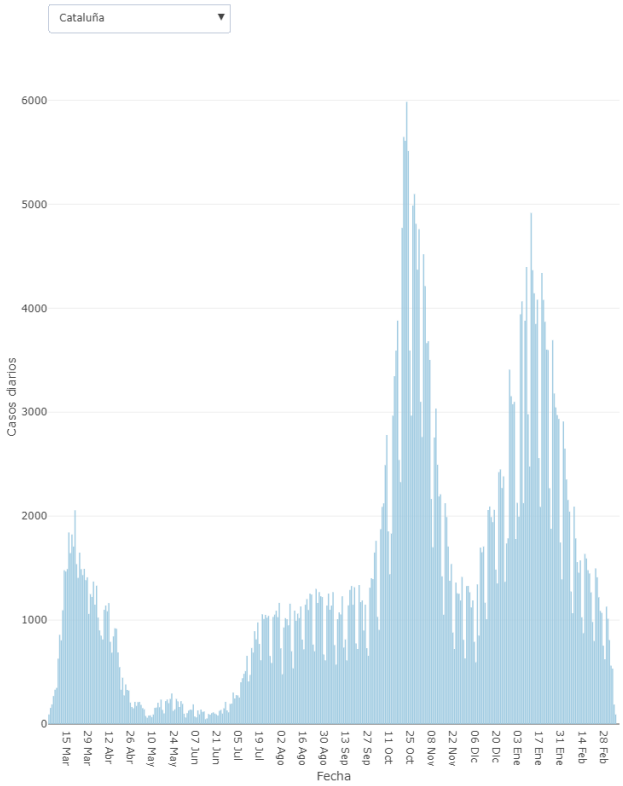

A Catalunya, des de març de 2020, hi ha hagut 518.235 casos de covid-19, el 16 % dels casos de l'Estat espanyol (3.178.442 a Espanya). En els últims set dies, a Catalunya s'han confirmat 2.533 casos (Espanya 8.525). Les dones es contagien més (1.515.257 dones, 52,3%) que els homes (1.382.112 homes, 47,7%).

11.534 persones han perdut la vida a Catalunya a causa de la covid-19, 30 en els últims set dies.

Incapacitat temporal (IT)

Des de l'inici de la pandèmia i fins al desembre de 2020 a Catalunya s'havien tramitat 556.986 processos d'IT per covid-19, amb una durada mitjana de 16,05 dies i 3.284.933 treballadors i treballadores protegits al final de període considerat.

Àmbit de possible exposició

Els contagis es donen de manera majoritària als domicilis (38,8%). L'àmbit laboral, per tant, no és el principal àmbit de possible exposició pel contagi del SARS-CoV-2 (5,3% dels casos).

	CASOS	%
Centre sociosanitari	68.532	3,5
Laboral	103.382	5,3
Centre sanitari	38.446	2,3
Domicili	751.191	38,8
Escolar	37.111	1,9
Social	38.237	2
Altres	183.539	9,5
Desconegut	717.309	37

Distribució de brots i casos per àmbit (dades a 27.01.21)

A Espanya, s'han donat 3.890 brots en l'àmbit laboral, amb un total de 35.839 casos de covid-19. La mitjana de casos per brot és de 9,2 persones contagiades. A l'àmbit laboral es dona principalment en el sector empresarial i a la construcció.

	Acumulats		
Àmbit	**Brots**	**Casos**	**Casos/brot**
Laboral	3.890	35.839	9,2
Centre sanitari	876	8.920	10,2
Centre sociosanitari	2.906	46.824	16,1
Altres	26.389	191.272	7,2
Total	34.061	282.855	8,3

Personal sanitari

El personal sanitari és un dels grups professionals més afectat per la pandèmia per l'exposició al risc tan important. Segons les dades del Ministeri de Sanitat, entre el personal sanitari s'han diagnosticat de covid-19 74.986 persones (3 de març de 2021).

Quant al reconeixement laboral, segons les dades de l'INSST, de gener a desembre de 2020 es van registrar com a contingència professional 9.858 casos de covid-19.

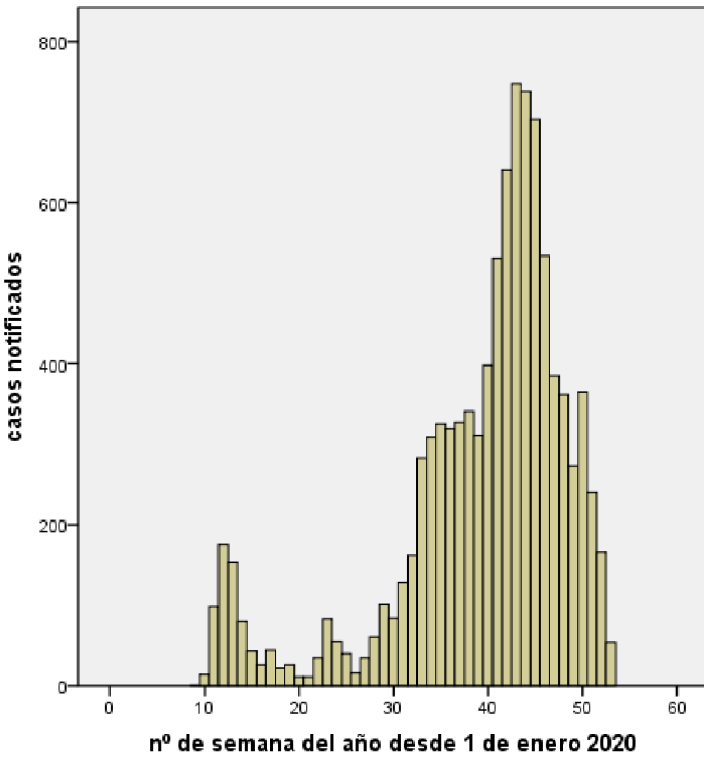

S'evidencia clarament la infradeclaració d'aquesta malaltia com a contingència professional: 74.986 casos recollits a les estadístiques del Ministeri, per 9.858 casos segons les dades de determinació de contingència professional.

La UGT ha defensat des del principi de la pandèmia que la qualificació de la contingència per al personal sanitari i sociosanitari ha de ser declarada malaltia professional.

La UGT valorem positivament que des de febrer de 2021 es consideri assimilat a malaltia professional, però reivindiquem, a més, que el contagi per covid a la feina s'inclogui en el llistat de malalties professionals del nostre país, perquè es consideri com a tal, fins i tot després que s'aixequin les mesures sanitàries derivades de la pandèmia.

La UGT continua reivindicant que el contagi per covid-19 es reconegui com a malaltia professional per a determinades professions i per a totes les persones treballadores dels serveis essencials i aquelles que per l'exercici de la seva professió s'exposin al risc de contagi.

ESTRATÈGIA DE VACUNACIÓ

Segons dades de l'IDESCAT (07/03/21), s'ha vacunat el 7,40% de la població amb la primera dosi (574.119 persones) i un 2,65 % amb les dues dosis (204.931 persones).

A Espanya s'han administrat 4.989.505 de dosis, 1.447.838 persones amb pauta complerta.

Per acabar amb la pandèmia és imprescindible aconseguir vacunes per a tota la població. El repartiment de les vacunes ha de ser equitatiu i arribar sobretot a les persones més vulnerables que més ho necessitin.

LA CRISI DE LA COVID-19 AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE

La crisi generada per la covid-19 ha impactat de manera diferent dones i homes, fonamentalment perquè ha situat les cures al centre d'atenció, sent les dones les principals protagonistes del treball domèstic i de cura, tant del remunerat com del no remunerat.

Segons dades del Departament de Salut, a Catalunya al voltant del 54 % dels casos positius per covid-19 són dones. Les dones estan més exposades al virus perquè es concentren en feines de primera línia durant la crisi sanitària (sectors de la salut, neteja, comerç de l'alimentació, atenció residencial i domiciliària...), i perquè moltes vegades són les més precàries i pitjor remunerades. I també, perquè assumeixen la cura de la família en un grau més elevat que els homes, amb més impacte emocional i en la salut mental.

El Govern de l'Estat va posar en marxa el Pla MeCuida, però aquest ha estat del tot insuficient. Des de la UGT de Catalunya reclamem que les persones que es troben en aquestes situacions puguin sol·licitar una baixa per contingències comunes vinculada a tots els estadis derivats de la covid-19, a tramitar de manera immediata davant la necessitat de tenir cura de menors o persones dependents en quarantena per la covid-19, o per tancament de col·legis i centres de dia, sense que es produeixi una reducció o pèrdua de salaris.

Les dones estan patint més les conseqüències adverses de la pandèmia sobre el mercat laboral. Així, el quart trimestre de 2020 la taxa d'atur femenina era d'un 14,97%, mentre que la dels homes era inferior, d'un 12,85%. I en el mateix període, el 51,70% de les persones a l'atur són dones. Les dades del total de l'atur del febrer de 2021 mostren que el 54,87% són dones i el 45,13% homes. Pel que fa a les

dades d'ocupació, el gener de 2021 a Catalunya, hi havia 278.615 dones desocupades i 229.466 homes desocupats.

Per una altra banda, les mesures de restricció de mobilitat a l'inici de la pandèmia i el confinament de la població a conseqüència de la declaració de l'estat d'alarma, van incrementar el risc de violència masclista en l'àmbit familiar.

L'empitjorament de tots els paràmetres ens permet afirmar que aquesta crisi té cara de dona i que la pandèmia intensifica la desigualtat estructural i les bretxes laborals que ja existien abans i que ara s'accentuen molt més:

Oblidar i no tenir en compte l'impacte de gènere que tindran les conseqüències econòmiques i socials de la crisi ens abocaria a eixamplar les desigualtats entre dones i homes. Per això és fonamental que donem una perspectiva de gènere en la gestió i en les mesures que es prenguin per fer front als efectes del coronavirus.

LA CRISI DE COVID-19 I EL MEDI AMBIENT: ENCARA HI SOM A TEMPS, ACTUEM!

També estem davant d'un context mundial de crisi ecològica sense precedents, una crisi sistèmica en tots els àmbits que evidencia la vulnerabilitat, la injustícia, les desigualtats i la insostenibilitat, tant ambiental com social, del nostre model de desenvolupament.

Segons la comunitat científica, hem de tenir clar que aquesta no serà l'última pandèmia. Per tant, hem de reflexionar, reaccionar i actuar, ja que la inacció en aquests fronts ambientals també evidencien que aquestes epidèmies seran cada cop més freqüents a mesura que el clima canviï.

La UGT de Catalunya considerem que cal sortir de l'immobilisme actual amb actuacions futures més concretes i contundents que iniciïn un nou camí de protecció i cura mediambiental basat en un desenvolupament econòmic sostenible i just, on les persones estiguem realment en el centre. Tenim clar que hem de transformar l'activitat econòmica tenint en compte dos principis bàsics: afrontar una reducció dràstica de les emissions netes de gasos amb efecte d'hivernacle, aconseguint la neutralitat al més ràpidament possible i la consideració absolutament prioritària de les persones i dels col·lectius més vulnerables, garantint unes condicions de vida dignes per tothom. Per això, ara més que mai, cal garantir una transició justa cap a una nova economia que no deixi ningú enrere i es dugui a terme sota els criteris de la justícia social i climàtica.

CRISI DE COVID-19 I DIÀLEG SOCIAL A CATALUNYA

El diàleg social ha demostrat ser una eina útil i efectiva per a resolució de les moltes problemàtiques que s'han anat donant al llarg d'aquest any de crisi sanitària, econòmica i social. Però ha tingut mancances pel fet que en molts casos els agents socials hem estat mers observadors de les mesures portades a terme sense poder participar de manera activa en les decisions.

Durant els primers mesos de la crisi sanitària ens hem vist obligats a reclamar el nostre paper actiu en el diàleg social i demanar la convocatòria del **Consell del Diàleg Social** per tal de poder portar a terme una actuació àgil i consensuada davant la situació d'urgència, des de la vessant sanitària, econòmica i social. Resultat de les reclamacions es va poder definir una agenda de treball i desenvolupar el procés de concertació social per donar les millors solucions possibles a la gestió de la crisi actual.

El Consell del Diàleg Social ha sigut l'òrgan des del qual hem estat informats de la situació sanitària i les mesures adoptades pel Govern de la Generalitat. És en aquest òrgan on hem traslladat les nostres reivindicacions i les diferents problemàtiques que s'han anat donant durant les diferents fases de la crisi sanitària. Així, hem traslladat les nostres propostes per donar resposta a les diferents necessitats que s'han plantejat durant aquests mesos: la problemàtica dels fixos discontinus, els ertos fraudulents, la necessitat de permís retribuït per cura de menors i dependents, l'establiment d'ajudes a les persones que es troben en situació d'ertos amb salaris baixos, la problemàtica del cobrament dels ertos, l'ampliació de l'abast de la renda garantida de ciutadania, ajudes concretes per a les persones més vulnerables, ajudes per als treballadors i treballadores autònomes, plans de xoc sectorials, mesures de seguretat i salut a les empreses, manteniment dels llocs de treball en la contractació pública, i un llarg etcètera.

El 20 de juliol, fruit del treball del Consell del Diàleg Social i després d'intenses negociacions, es va signar **l'Acord Nacional de Bases per la Reactivació Econòmica amb Protecció Social** (ANBREPS) entre el Govern, UGT, CCOO; PIMEC i Foment. Es tracta d'un acord que situa els principis generals de cap a on s'ha d'orientar el model de país i presenta les línies i orientacions de com s'ha d'afrontar el canvi de model productiu i les polítiques per a la reactivació econòmica orientada sempre a la recuperació social. Però, mesos després, el desenvolupament d'aquestes bases no s'ha portat a terme i a excepció del recent paquet d'ajudes a persones treballadores en erto que vàrem exigir des de l'inici, no s'ha tractat cap de les qüestions incloses en l'acord.

Des del **Consell de Relacions Laborals** s'ha treballat de manera molt activa i concertada des del primer moment de la irrupció de la pandèmia. Vàrem consensuar unes recomanacions per a empreses i persones treballadores sobre actuacions vinculades a les situacions que es podien produir per l'efecte del coronavirus SARS-CoV-2. Han sigut unes recomanacions consensuades que han tingut com a objectiu donar directrius a empreses i persones treballadores per abordar les situacions generades per l'estat d'alarma. S'han anat modificant i adaptant a cada moment i circumstància de la crisi sanitària.

També s'han elaborat recomanacions per gestionar l'impacte de la covid-19 des de la perspectiva de gènere. Som molt conscients que els efectes derivats de la pandèmia havien de ser abordats amb perspectiva de gènere, ja que les seves conseqüències tenen un efecte desigual entre dones i homes.

Ara més que mai cal continuar treballant en el marc del diàleg social perquè la gestió d'aquesta crisi es faci amb perspectiva social posant a disposició els mitjans necessaris perquè ningú quedi enrere.

FONS EUROPEUS NEXT GENERATION

El pla de recuperació de sortida de la crisi acordat per la Comissió Europea, el Parlament Europeu i els dirigents de la UE contempla els Fons Europeus Next Generation EU, mitjançant els quals l'Estat espanyol rebrà 150.000 milions d'euros fins a l'any 2027, destinats a la recuperació econòmica. Aquests fons preveuen ajuts directes a fons perdut i préstecs. Al voltant de 81.000 milions d'euros seran ajuts directes que no s'hauran de tornar.

A Catalunya, s'han identificat i prioritzat els projectes susceptibles de ser finançats amb fons Next Generation, amb la participació de diversos agents, però sense el consens ni la participació de la UGT de Catalunya ni de CCOO, ni de les patronals.

La UGT de Catalunya està d'acord amb la necessitat de reconstruir socialment i econòmicament la Unió Europea després d'aquest llarg episodi de la pandèmia, així com de donar suport a la inversió en els processos de transició ecològica i digital en què ja estem immersos. També compartim que el programa Next Generation EU presenta una oportunitat perquè Catalunya porti a terme les transformacions necessàries per adaptar-se a la transició energètica, la digitalització de les empreses i l'Administració i la reindustrialització, però no podem perdre de vista la inversió en la protecció de l'ocupació i en la seva creació.

Aquests fons han de servir per transformar sectors amb un pes elevat a l'economia catalana, com el de l'automoció, el comerç o el turisme, que s'enfronten a canvis profunds en els patrons tradicionals tant de producció com de consum, però també en altres sectors emergents de l'economia de Catalunya.

El model de relacions laborals, un mercat de treball de qualitat lliure de tota precarització laboral, l'impacte en la creació d'ocupació de qualitat, amb salaris dignes, l'ocupació juvenil, la vinculació dels projectes als Objectius de Desenvolupament Sostenible, les petites i mitjanes empreses que conformen el teixit productiu català de manera majoritària, la responsabilitat social de les empreses i el trasllat del contingut dels projectes als diferents òrgans de participació i diàleg social existents són altres reptes de país que haurien de recollir els projectes finançats i que la UGT de Catalunya reclamem que s'incorporin.

EL SINDICAT COM A SERVEI ESSENCIAL: LA UGT DE CATALUNYA DAVANT LA COVID-19

Des de l'esclat de la pandèmia, la UGT de Catalunya ha estat al costat de les persones, treballant de manera incansable en unes circumstàncies mai viscudes, excepcionals i dramàtiques en moltes ocasions, on emocions i professionalitat han anat de la mà. Hem hagut de multiplicar els nostres esforços per atendre l'augment de la nostra activitat sindical, amb les dificultats afegides del confinament i de les mesures de prevenció i seguretat davant la covid-19.

El paper dels sindicats, dels seus delegats i delegades, ha estat essencial per atendre les conseqüències directes sobre el treball en forma d'acomiadaments, ertos, prevenció i salut laboral, i diferents consultes derivades sobre el món laboral i els efectes del coronavirus. Els nostres delegats i delegades han estat en primera línia defensant els drets dels seus companys i companyes en els centres de treball, fent una gran labor d'assessorament, acompanyament i reivindicació.

Van ser moltíssims els temors i els dubtes que els treballadors i les treballadores ens van traslladar. Persones que havien sigut acomiadades, que tenien contractes temporals i no havien sigut incloses als ertos, que eren fixes discontinues i no tenien dret a prestació, que treballaven en l'economia submergida i s'havien quedat sense feina, que treballaven sense els EPIs necessaris per realitzar la seva feina amb seguretat, que no havien cobrat la prestació de desocupació, que no podien contactar amb el SEPE..., milers de consultes que han sigut ateses i gestionades.

I la UGT de Catalunya ha estat al costat de les persones, donant suport als treballadors i treballadores, als nostres delegats i delegades.

Però a més d'assessorar a les persones treballadores, la UGT de Catalunya ha sigut proactiva en la tasca institucional. Els sindicats hem estat en negociacions i diàleg continuat amb els governs per facilitar l'activació de mesures per combatre les conseqüències econòmiques i socials d'aquesta crisi i per no deixar ningú enrere. Hem proposat mesures al llarg de cada mes d'aquesta crisi amb l'objectiu de protegir llocs de treball i garantir la viabilitat futura de les empreses i la continuïtat de les treballadores i treballadors autònoms.

La UGT de Catalunya ha tingut sempre molt clar que per fer front a l'impacte econòmic i social d'aquesta crisi necessitàvem activar mesures que ens ajudessin a combatre les conseqüències econòmiques i socials derivades d'aquesta crisi sense obrir més bretxes de desigualtat. És per això que la nostra organització ha estat al capdavant de totes les propostes socials relacionades amb les condicions de vida de les persones, pressionant i impulsant mesures imprescindibles per al sosteniment de les empreses i de l'ocupació mitjançant els ertos i ajuts per als treballadors i treballadores en règim d'autònoms, mesures per garantir la protecció de les persones treballadores mitjançant l'ampliació de la cobertura per desocupació a col·lectius que no estaven protegits, i mesures destinades a contenir la pobresa i les situacions de vulnerabilitat incidint en els lloguers, les hipoteques i els subministraments energètics.

Aquesta crisi ha posat de manifest la gran debilitat del nostre model productiu i de protecció i que necessitem un mercat laboral amb bases sòlides. Ara és hora que tots treballem perquè la covid-19 sigui una oportunitat per accelerar les transformacions que esperàvem, cap a un model productiu més just, solidari i sostenible, que afronti el repte tecnològic i climàtic, i posi al davant de tot la salut i el benestar de les persones.

Un primer pas per aconseguir-ho és derogant les reformes laborals, culpables directes d'aquest model laboral tan precari i que han fomentat l'acomiadament, la desregulació laboral i la implantació generalitzada dels contractes temporals. Hem de reforçar el nostre estat de benestar en tots els aspectes: sanitat, serveis socials, educació, serveis públics en general.

I, finalment, necessitem acordar mesures concretes i tirar endavant projectes que vagin més enllà de la reconstrucció i reactivació del país. Perquè la nostra organització no vol que tot sigui igual que abans la pandèmia, sinó que vol que tot sigui millor.

No ens podem permetre tornar a la situació anterior a la irrupció de la covid-19, i el diàleg social ha de marcar el camí per sortir-nos-en. En aquest sentit, els poders polítics i les organitzacions econòmiques i socials tenim una responsabilitat irrefutable. La ciutadania reclama a la classe política que estigui a l'altura, i nosaltres, com a altaveu d'aquesta ciutadania, també ens involucrem per arribar a consensos i acords que ens ajudin a superar aquesta crisi i no deixar ningú enrere.

I ARA QUÈ? QUE NINGÚ QUEDI ENRERE HA DE SER UNA REALITAT I NO NOMÉS UNA PROMESA

L'escenari social i econòmic que ha produït la pandèmia de la covid-19, ha posat en relleu totes les deficiències estatals i autonòmiques que la UGT de Catalunya fa anys que denunciem. La crisi de la covid-19 ha fet ploure sobre mullat, la majoria de la població encara no ens havíem recuperat dels efectes de la darrera crisi econòmica de la qual només havien sortit els grans capitals. La nostra economia s'ha enfonsat, i ha quedat demostrat que s'ha de replantejar el nostre model productiu i que hem d'acabar amb les darreres reformes laborals que arrosseguem des de fa anys.

El col·lapse multilateral que ha produït la pandèmia també ha posat en evidència les deficiències del sector públic menystingut a força de retallades en els últims anys. Les successives retallades en sanitat, educació i en el sistema de pensions, han demostrat que ja no gaudim del mateix estat de benestar que fa dues dècades. Aquells països on la inversió pública és més gran són els que han sortit més enfortits d'aquesta crisi sanitària. La UGT de Catalunya, amb missió de garantir els drets de la classe obrera de Catalunya, exigeix un augment de la despesa pública immediatament.

Aquesta pandèmia, que està suposant la pèrdua de milers de vides, a més està comportant la destrucció de milers de llocs de treball i el tancament de centenars d'empreses, i, en conseqüència, l'augment de situacions de vulnerabilitat i l'increment de les desigualtats socials.

Tenim enormes reptes a què fer front. Les conseqüències sanitàries, econòmiques i socials de la pandèmia provocada per la covid-19, han fet aflorar les insuficiències dels nostres sistemes de salut i de protecció social, així com l'escassa inversió que el nostre país fa en recerca i investigació, la nostra dependència de les exportacions de molts productes bàsics per la pèrdua de la nostra activitat manufacturera, la precarietat de moltes feines essencials i la feminització d'aquestes, i els escassos avenços que s'havien fet per recuperar els drets retallats durant l'anterior crisi econòmica.

No podem demorar més la reconstrucció i reactivació del país. Necessitem un govern capaç d'arribar a acords i consensos que estableixin el full de ruta que Catalunya necessita per no tan sols superar aquesta crisi, sinó també per accelerar les transformacions cap a un model econòmic i productiu més just, solidari i sostenible, que afronti el repte tecnològic i climàtic, i amb una mirada feminista, que posi al davant de tot la salut i el benestar de les persones.

Amb aquest propòsit, la UGT de Catalunya presentem les nostres reivindicacions per lluitar contra les conseqüències devastadores de la pandèmia, fer front als reptes que tenim per a la reconstrucció i reactivació del nostre país, i capgirar les polítiques que ens han fet gestionar aquesta crisi des d'una situació de desavantatge i debilitat.

Així, la nostra organització fa una crida perquè el nou Parlament de Catalunya es comprometi a treballar per sortir de l'immobilisme actual amb actuacions concretes i contundents, que iniciï el camí de la recuperació i reactivació econòmica amb la consideració absolutament prioritària de les persones i dels col·lectius més vulnerables, garantint unes condicions de vida dignes per a tothom, sense deixar ningú enrere i sobre criteris d'igualtat i justícia social i climàtica.

I fem aquesta crida aportant les següents 40 mesures, centrades en els tres grans eixos que encarem des de la UGT de Catalunya: ATUREM —la precarietat, el masclisme, el feixisme—, CANVIEM —cap a una societat més justa amb polítiques de repartiment de la riquesa— i AVANCEM —cap a un món més just.

Aturem la precarietat i la desigualtat del nostre mercat de treball

1. **La derogació de les reformes laborals**, culpables directes d'aquest model laboral tan precari, sense la fortalesa suficient per aguantar els cops de la pandèmia. Aquest ha de ser el punt de partida imprescindible per construir un model de relacions laborals més eficient i amb més drets per a tots els treballadors i treballadores.

2. **La lluita contra l'atur com a acció prioritària.** Les persones han d'estar al centre de les polítiques d'ocupació amb l'objectiu d'acompanyar-les en la cerca i millora d'ocupació, amb itineraris integrals d'orientació, requalificació professional. Però comptant també amb les empreses que, en definitiva, són les que han de crear ocupació i les que s'han d'avançar als processos de reconversió per minimitzar l'impacte de la desocupació.

3. **Mantenir en el temps les mesures que s'han creat per fer front a l'impacte de la pandèmia sobre el mercat del treball.** Especialment els acords dels ertos, per tal de continuar mantenint l'ocupació i permetre l'entrada i sortida de treballadors i treballadores en funció de l'evolució de la pandèmia i les restriccions d'activitat que la crisi sanitària vagi ocasionant. També, cal estendre la quantitat i la qualitat de les prestacions per desocupació a tots aquells col·lectius que queden desprotegits, com ara les persones en atur que ja han esgotat la prestació, les que treballen en l'economia submergida o les que cobren un subsidi de 430 euros amb els quals difícilment es pot subsistir.

4. **Unes polítiques actives d'ocupació d'impacte directe sobre les persones treballadores més afectades per aquesta crisi**, amb itineraris personalitzats, incrementant el nombre d'orientadors i orientadores especialitzats, per garantir una ràpida i adequada atenció a les persones.

5. **El reforç de la Inspecció de Treball** perquè pugui realitzar una tasca efectiva de garant del compliment de la legalitat per part de les empreses, i amb l'objectiu de posar fi a la impunitat de les empreses davant els reiterats incompliments en matèria laboral.

6. **L'establiment d'una nova estratègia catalana de seguretat i salut en el treball**, dotant-lo de partida pressupostària pròpia que permeti assolir els objectius, capaç d'aturar la xacra de la sinistralitat laboral que hem patit durant els darrers anys i la inacceptable pujada dels accidents mortals de l'any passat. Hem de donar resposta als reptes i a les necessitats dels nous escenaris laborals que ja tenim aquí (teletreball, plataformes digitals, falsos autònoms, economia col·laborativa, ocupació verda, nous nínxols d'ocupació, etc.), així com garantir en tot moment el dret a un treball digne, segur, saludable i sostenible per a tothom.

7. **El compliment d'empreses i administracions de l'obligació de garantir la seguretat i la salut de tots els treballadors i treballadores**, establint les mesures necessàries per desenvolupar la seva feina: reforçant mesures preventives en les empreses, garantint el subministrament d'EPIs a les treballadores i treballadors i les garanties higièniques i de salut laboral, i establint criteris de mobilitat, ús del transport públic i horaris a les empreses per garantir la seguretat laboral dins i fora de l'empresa i en els seus desplaçaments. **I també el reconeixement del contagi per covid-19 com a malaltia professional per a determinades professions i per totes les persones treballadores dels serveis essencials** i aquelles que per l'exercici de la seva professió s'exposin al risc de contagi.

Avancem cap a un model productiu que generi ocupació estable i de qualitat

8. **L'impuls a Catalunya d'un salari de referència** (60% del salari mitjà de Catalunya) que permeti incrementar el salari mínim interprofessional aprovat pel Govern d'Espanya, i l'adeqüi a la realitat social i econòmica de Catalunya. Una via per a la consecució d'aquest salari mínim de referència ha de ser mitjançant la seva aplicació a la contractació pública.

9. **Avançar cap a una nova redistribució del temps de treball i cap a les 32 hores de jornada setmanal laboral**, per treballar menys temps per tal de treballar millor, ser més eficients i productius i disposar de temps per a la vida personal. Cal posar les mesures que siguin necessàries per aconseguir una conciliació corresponsable que trenqui amb els estereotips i rols de gènere que patim a la nostra societat, i que tenen com a conseqüència les discriminacions que pateixen les dones en el mercat de treball.

10. **Impulsar el teletreball en la negociació col·lectiva.** Cal que es facilitin els mitjans necessaris, fer possible el registre horari i el dret a la desconnexió digital de manera efectiva, fomentar la formació en competències digitals, garantir la seguretat i la salut laboral i una adequada protecció de dades i de l'ús de les eines digitals, tot tenint en compte la perspectiva de gènere.

11. **L'impuls de polítiques de reactivació econòmica**, amb mesures immediates i urgents per compensar els sectors més afectats per la crisi sanitària i les restriccions.

12. **Un nou Pacte nacional per a la indústria,** acordat dins del diàleg social en el Consell Català d'Empresa, que compti amb la dotació pressupostària suficient per assegurar-ne el desenvolupament, i la creació d'una taula de reindustrialització com una de les mesures de xoc per frenar la crisi del sector industrial. Cal una aposta clara per una política industrial potent, basada en la innovació, el coneixement, la qualificació i el valor afegit, i amb unes condicions laborals dignes per als treballadors i treballadores.

13. **Un pla de xoc per al sector del turisme** amb el desenvolupament i la reconversió d'un model de turisme de qualitat i sostenible, capaç de generar ocupació estable, de qualitat i amb salaris dignes. És necessari que els sectors del comerç, el turisme i els serveis esdevinguin més competitius, però

a la vegada han de ser respectuosos amb els drets dels treballadors i les treballadores.

Canviem per ser una societat més justa i cohesionada

14. **Una distribució de la riquesa més equitativa i una fiscalitat suficient, més justa i solidària** per assegurar la sostenibilitat i millora de l'estat de benestar. L'esforç tributari que necessitem per fer front als reptes del futur ha de ser de caràcter progressiu, on les persones que més tenen han de ser les que més contribueixin. I necessitem una administració compromesa amb la desaparició de paradisos fiscals i la lluita contra el frau.

15. **Impulsar una banca pública a Catalunya** que compleixi amb l'objectiu d'evitar l'exclusió financera de les persones més desfavorides de la nostra societat.

16. **Dotar de recursos i millorar les eines que disposem actualment per contenir la pobresa i les desigualtats socials.** En aquest sentit, cal ampliar la cobertura de la Renda Garantida de Ciutadania i posar en funcionament els mecanismes que millorin la compatibilitat i la coordinació i l'agilitat burocràtica d'aquesta prestació amb l'Ingrés Mínim Vital.

17. **Posar en marxa de manera urgent mesures de protecció social per fer front a l'impacte econòmic i social de la covid-19,** prioritzant les ajudes per al benestar social de les persones en risc de pobresa o exclusió social. Necessitem ajudes d'emergència social específiques enfront de la covid-19, que garanteixin una alimentació bàsica per a totes les persones que formen la unitat familiar, i l'accés a béns essencials com ara l'aigua, l'electricitat, el gas i la calefacció. Necessitem recursos específics per protegir adequadament les persones en situació d'atur o que perden la seva feina, així com garantir la cobertura social a aquelles persones que ja han exhaurit les prestacions per desocupació. I necessitem ajuts econòmics per pal·liar els efectes de les reduccions de jornada motivats per la covid-19 que necessiten les persones amb menors a càrrec o un familiar en situació de dependència.

18. **Unes polítiques d'habitatge capaces de fer efectiu un dret fonamental com és el dret a un habitatge digne, adequat i accessible**, vinculat al benestar social. En aquest sentit, cal augmentar considerablement el parc públic d'habitatge, incrementant la despesa pública en habitatge a l'1,5% del PIB i promovent mesures que evitin l'especulació financera.

Aturem l'infrafinançament del sector públic, avancem per enfortir-lo

19. **La correcció del dèficit històric en despesa social i proveir els serveis socials de la suficiència econòmica que ara no tenen**, per afrontar urgentment el col·lapse que viuen davant les necessitats de la pandèmia, però també, per aixecar un model en què la prioritat siguin les persones i que estigui dotat d'un conjunt de prestacions i serveis professionalitzats i de qualitat de dret subjectiu.

20. **L'enfortiment els serveis públics sota els principis d'universalitat i gratuïtat**, i establir garanties suficients en les condicions salarials i laborals dels treballadors i treballadores del sector públic, amb un pressupost adequat que contempli les necessitats reals de personal, l'increment de ràtios i la inversió en equipaments de salut, educació, serveis socials, dependència, serveis d'ocupació i de tot el sector públic en general, de manera que es garanteixi l'estat del benestar.

21. **Impulsar un model sanitari més transparent en la gestió i en la contractació**, que no permeti externalitzacions de serveis sanitaris essencials que van en contra del model de contractació pública socialment responsable.

22. **La creació d'un Pacte nacional pels serveis públics** que permeti que els serveis públics siguin un element cohesionador i fonamental de la nostra societat, preservant l'entramat de recursos i serveis públics, i garantint a la ciutadania uns serveis dignes i adients a les seves necessitats, i a les persones treballadores que puguin desenvolupar la seva tasca en condicions adequades.

23. **Assegurar l'accés a una sanitat universal i gratuïta en igualtat de condicions per a tota la ciutadania**, revertint les privatitzacions que ha sofert el sistema de salut i assegurar una sanitat on la governança sigui 100% pública. S'han de disposar dels recursos necessaris per fer que tota la ciutadania pugui ser atesa pels serveis públics de salut de manera adequada, i per aquest motiu cal garantir la cobertura adient de professionals arreu del territori, els recursos financers necessaris per garantir una provisió adequada de serveis, així com unes bones condicions laborals perquè les professionals de la salut puguin desenvolupar adequadament la seva tasca.

24. **Avançar amb garanties cap a una economia al servei de les persones** i revertir la tendència actual d'implementació de l'atenció a la dependència**,** on la responsabilitat i la provisió de serveis sigui plenament pública. Per fer-ho,

s'ha d'impulsar l'atenció centrada en la persona, adequar les ràtios de personal i les càrregues de treball, garantir la formació per al personal treballador per una qualificació professional adequada, i millorar les condicions laborals i salarials d'aquest sector.

25. **Garantir la intervenció social** i assegurar que el nombre creixent de persones en situació de vulnerabilitat puguin rebre resposta per part dels serveis socials.

26. **La reforma del nostre sistema educatiu, per fer-lo més equitatiu i afrontar els dèficits actuals que té.** Entre altres qüestions, cal apostar per un sistema educatiu que prepari les futures generacions en el coneixement efectiu de terceres llengües, assegurar que rebin una formació en drets i deures laborals en l'etapa d'educació obligatòria, i oferir mecanismes per reduir les desigualtats curriculars que les activitats extraescolars generen.

27. **L'autonomia dels centres d'ensenyament superior com a condició del dret a la llibertat de càtedra del personal docent i investigador**. Cal defensar un sistema públic d'ensenyament superior i el desenvolupament de l'estatut del PDI. A més, instem a l'eliminació de la taxa de reposició de les universitats. Com a sindicat compromès amb els drets i deures de la classe treballadora i coneixent les perspectives de futur laboral al nostre país, demanem una inversió en l'educació obligatòria i superior de les ciències, la tecnologia, l'enginyeria i les matemàtiques (STEM).

28. **El desenvolupament del paper estratègic de la contractació pública** com a instrument per reforçar els serveis públics i crear ocupació de qualitat. S'ha de fomentar que els plecs de licitació incloguin clàusules laborals, socials, d'igualtat i mediambientals com criteris d'adjudicació i d'obligat compliment. Apostem per una llei catalana de contractes del sector públic que aprofundeixi sobre aquest paper estratègic i social i adapti i desenvolupi la llei estatal a les necessitats de Catalunya i a les particularitats de l'àmbit local català.

Canviem per garantir una transició justa cap a una nova economia sota els criteris de la justícia social i climàtica

29. **Impulsar un nou model econòmic i afrontar l'emergència climàtica.** Catalunya necessita desenvolupar un marc normatiu ambiciós i coherent amb eines concretes, eficients i immediates que permetin una transició real del nostre model econòmic, productiu i de consum cap a una economia circular que respongui, com més aviat millor, als reptes d'una societat competitiva,

resilient i de futur. S'han d'assentar les bases d'un nou model econòmic i productiu equitatiu, inclusiu i més just amb el conjunt de la ciutadania impulsant nous sectors estratègics que garanteixin un equilibri territorial amb ocupació estable i de qualitat.

30. **Creació de la Mesa catalana de transició justa.** S'ha d'obrir un diàleg específic i directe entre administració, sectors econòmics i sindicats per treballar en un procés de concertació de forma conjunta, consensuada, inclusiva i anticipada als reptes i conflictes que se'ns plantejaran. La mesa ha de ser l'eina principal de consens i recerca de solucions per negociar mesures concretes de suport als territoris, als sectors i indústries afectades, i als treballadors i treballadores més vulnerables.

31. **Impulsar un procés de reconversió digital de la força laboral amb l'elaboració de plans formatius en competències digitals** per a empreses, treballadors i treballadores autònoms, centres d'ensenyament i centres de formació professional per a l'ocupació.

32. **El desenvolupament a Catalunya d'una xarxa de mobilitat que connecti tot el territori**, no només amb la capital. S'ha de garantir el dret a una mobilitat segura, eficient i sostenible. Cal atreure inversió d'empreses de fabricació de bateries o de tecnologies relacionades amb l'emmagatzematge d'energia, per tal de tenir una mobilitat molt més sostenible arreu del territori.

Aturem qualsevol forma de discriminació i avancem cap a una societat més igualitària i oberta

33. **Garantir el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació en els diversos àmbits de la vida social**, aplicant la Llei 19/2020 i donant compliment real a la Llei 17/2015 d'igualtat entre homes i dones i a la Llei 11/2014 per garantir els drets LGTBI. Cal que situem l'empresa com el nucli generador d'igualtats amb l'increment d'efectius de la inspecció de treball que vetllin pel compliment d'aquesta normativa.

34. **La promoció de l'ocupació efectiva de les persones treballadores amb discapacitat** en empreses ordinàries i la permanència a la feina de les persones a les quals sobrevingui una discapacitat. Avaluar objectivament la contractació en els centres especials de treball i la utilització de mesures alternatives. S'ha d'evitar l'ús de subvencions i bonificacions per mantenir llocs de treball en condicions laborals precàries. Millorar la intermediació laboral del SOC per a aquest col·lectiu.

35. **Actualització de l'actual sistema de permisos parentals i d'atenció i cura a les persones dependents i menors** amb visió de corresponsabilitat, que no lesioni els seus drets i que s'adeqüi a la societat en què vivim.

36. **Assegurar a la ciutadania l'accés a les eines digitals i a l'administració electrònica per poder fer tràmits i gestions administratives**, garantint el servei universal i de qualitat d'internet com una eina de cohesió social i territorial. S'ha de fer efectiu el dret de les persones a l'accés a la informació, mitjans i eines digitals per reduir la bretxa digital i universalitzar-ne l'accés i la utilització.

37. **Accelerar el procés de vacunació garantint-lo a tota la població,** per posar fi a la pandèmia, amb un repartiment de les vacunes equitatiu i arribant sobretot a les persones més vulnerables que més ho necessitin.

Avancem per un diàleg social que aporti solucions i garanteixi la sortida d'aquesta crisi

38. **Un marc català de relacions laborals i un diàleg social permanent i efectiu**. Fer del diàleg, la negociació i la concertació social, en què participem el Govern i les organitzacions sindicals i empresarials més representatives, l'eina essencial per superar l'actual crisi i el punt de partida per a la recuperació de l'ocupació i la reactivació econòmica.

39. **L'aposta i l'impuls de mesures orientades a la consecució dels objectius de desenvolupament de l'Agenda 2030.** La responsabilitat social de les administracions públiques, les empreses i les organitzacions ha de ser un objectiu prioritari per recuperar-nos de la crisi d'aquesta pandèmia i avançar cap a la transformació del nostre model socioeconòmic per fer-lo més social, més just, més igualitari i mediambientalment més sostenible.

40. **Els fons europeus de recuperació, transformació i resiliència Next Generation** han de ser utilitzats per pal·liar els efectes negatius de la pandèmia i per aconseguir una transformació del model socioeconòmic del nostre país. Exigim que el contingut d'aquests projectes sigui abordat des del diàleg social per acordar les línies estratègiques d'aquest canvi cap a un nou model més social, sostenible i resilient. Hem de garantir que els projectes que comptin amb l'aval de la Generalitat de Catalunya hagin estat elaborats amb criteris de responsabilitat social i orientats al compliment dels Objectius de

l'Agenda 2030, afavorint un impacte social i laboral positiu i generant ocupació de qualitat i estable.

Per ampliar la informació continguda en aquest informe podeu accedir a la versió ampliada del document (enllaç).